

Western Norway
University of
Applied Sciences

KINDknow - Kindergarten Knowledge
and Research Centre

FILIORUM Senter for
barnehageforskning
Universitetet i Stavanger

Norsk barnehageforskningskonferanse 2024

Samskaping og forskningsbasert pedagogisk
innovasjon i barnehagesektoren

Abstraktbok

Bergen 23-24. Oktober 2024

Contents

1. Barns rett til medvirkning i Brasil og Norge	12
Marianne Undheim ¹ , Rhaisa Naiade Pael Farias ²	12
¹ Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway. ² University of Brasília, Brasília, Brazil	12
2. Barnehagelæreres motivasjon for å bli en kvalifisert profesjonsveileder	13
Catharina van Trijp, Ksenia Solheim	13
Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway	13
3. Building bridges between theory and practise-field	14
Ingrid Trætteberg	14
NLA Høgskolen, Bergen, Norway.....	14
4. Kva vil vi med leining i framtidens barnehagefelt?.....	15
Hege Fimreite ¹ , Hilde Hjertager Lund ² , Anne Grethe Sønsthagen ¹	15
¹ Høgskulen på Vestlandet, Sogndal, Norway. ² Universitetet i Bergen, Bergen, Norway ..	15
5. Hånd i hånd i barnehagelærerutdanningen - der lek, fag og praksis møtes.....	16
Lill Krestin Ryland, Astrid Halsnes.....	16
NLA høgskolen, Bergen, Norway	16
6. Lærarrolla i utdanningsverkstad i barnehagelærerutdanninga	17
Hege Fimreite, Lillian Pedersen, Anne Grethe Sønsthagen, Øyvind Glosvik	17
Høgskulen på Vestlandet, Sogndal, Norway.....	17
7. Diskurser som trer frem når de nyutdannede barnehagelærerne uttaler seg om bruken av rammeplanen som styringsdokument i barnehagen er at rammeplanen spesielt blir brukt i møte med fagområdene, men de benytter den individuelt og i liten grad i samarbeid med personalet.	18
Liv Ingrid Fjellanger, Maritha Berger Nylund, Annette Kristoffersen Winje, Sissel Halland	18
HVL, Stord, Norway	18
8. Omdømme og rekruttering til barnehagelærerutdanningen	19
Per Einar Sæbbe, Carl Cato Wadel	19
Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway	19
9. Dekontekstualisering – et naturlig bindeledd mellom språk og matematikk	20
Hans Borge	20

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway	20
10. Hvordan støtter barnehageansatte barns lek på naturområder?	21
Tor Smedsrud	21
Universitetet i Stavanger/ Stiftelsen Kanvas, Stavanger/ Oslo, Norway.....	21
11. Samisk kultur i barnehagen	22
Kari Ryslett, Liv Ingrid Aske Håberg	22
Høgskulen i Volda, Volda, Norway.....	22
12. Barnehagelærerstudentenes synspunkter om digitale verktøy for å støtte matematiske utforskninger	23
Mona Vee ¹ , Tamsin Meaney ²	23
¹ HVL, Sogndal, Norway. ² HVL, Bergen, Norway	23
13. Arbeidsplassen som læringsarena i natur, helse og bevegelse	24
Synnøve Smebye Botnen, Mari Sandbakken, Karen Marie Eid Kaarby, Elias Solheim	24
Institutt for barnehagelærerutdanning, OsloMet, Oslo, Norway.....	24
14. Internasjonalt profesjonsrettet samarbeid om urbefolkning. Undervisning på tvers av kontinenter - COIL.....	25
Kristin Severinsen Spieler, Anne Karin Vikstøl Olsen, Randi Engtrø	25
Universitetet i Agder, Kristiansand, Norway	25
15. Barnehagelæreres forventninger til bruk av digitale leker i barnehagen	26
Francesca Granone, Elin Reikerås, Maria Ploog.....	26
Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway	26
16. Barnehagelederens erfaringer med ledelse av utviklingsarbeid i Rekomp ordningen ..	27
Inger Johanne Riis Tollnes, Anne-Erita Gunhildrud Berta	27
Universitetet i Sørøst-Norge, Horten, Norway	27
17. Barns trivsel i barnehagen. Hvilke forståelser av begrepet trivsel uttrykker barnehagelærere i samtaler med hverandre?	28
Pia Elisabeth Dedichen Paulsrud	28
Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning, Trondheim, Norway...	28
18. Ansvarleg innovasjon i barnehagelærerutdanninga.....	29
Liv Torunn Grindheim, Svein Gunnar Sjøtun	29

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway	29
19. Bærekraft i barnehagen - mer enn naturopplevelse, kildesortering og gjenbruk?	30
Kamal Prasad Acharya	30
Institutt for idrett, kosthald og naturfag, Høgskulen på Vestlandet Bergen, Norway	30
20. Mangfold i "barnehøyde" - en studie av barns forståelser av kulturelt og språklig mangfold i barnehagen	31
Maria-Rosa R. Doublet ¹ , Hilde B. Hjertager Lund ²	31
¹ Høgskulen på Vestlandet, BERGEN, Norway. ² Universitetet i Bergen, BERGEN, Norway	31
21. Barnehage og høyskole hånd i hånd? Om roller og forventninger i partnerskap	32
Nina Anette Angeltveit, Lill Krestin Ryland	32
NLA høgskolen, Bergen, Norway	32
22. 'Å bli stor' - Forhandlinger om subjektposisjoner i barns overganger til storbarnsavdeling	33
Tina Binfield-Skøie	33
Universitetet i Agder, Kristiansand, Norway	33
23. Digital veilednings betydning for utvikling av lederes kompetanse om dialogisk samhandling	34
Ingrid Midteide Løkken ^{1,2} , Mikhail Gradovski ^{2,3}	34
¹ Handelshøyskolen BI, Oslo, Norway. ² Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway.	
³ Høgskolen på Vestlandet, Bergen, Norway	34
24. Lojalitetsdilemmaer i "tilvenning" i den kulturelt mangfoldige barnehagen: Samhandling og ledelse	35
Lina Lillebø Bjunes	35
NLA Høgskolen, Bergen, Norway	35
25. Arbeidslivsrelevant læring i barnehagelærerutdanningen	36
Monica Karlsen, Lisbeth Dahl	36
Universitetet i Sørøst Norge, Notodden, Norway	36
26. Barnehageansattes perspektiver på voksenrollen i deres tilnærminger til tid og materiell i matematisk arbeid med de yngste barna	37
Jovana Ackovic	37
OsloMet, Oslo, Norway	37

27. “Man kan ikke bare motta og sluke rått” - Barnehageansattes opplevelse av sammenheng i møte med ReKomp i Agder.	38
Lisa Annika Brandt, Trine Smiseth Dale, Torild Marie Olsen	38
Universitetet i Agder, Kristiansand, Norway	38
28. Hvem skal få definere barnas lek - om behovet for kompetanseløft i forståelsen av barns lek på tvers av nivå og fag.....	39
Thea Hesby Martens	39
Fagskolen Rogaland, Helse og oppvekst, Stavanger, Norway.....	39
29. Mobilisering av pedagogisk kapasitet rundt barna	40
Thea Hesby Martens & Jorunn Løge	40
Fagskolen Rogaland, Helse og oppvekst, Stavanger, Norway.....	40
30. Barnet først og diagnosen etterpå? Refleksiv praksisforskning i barnehagelærerutdanningen.	41
Henriette Oseth-Andersen, Anne Torill Kimerud	41
Universitetet Sørøst-Norge, Notodden, Norway	41
31. Forestillinger om sang i barnehagens endrings- og utviklingsarbeid	42
Trude Kyrkjebø, Inger-Lisa Møen	42
Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway	42
32. Barnehagelærerstudenters utvikling av kompetanse i å lede foreldresamtaler.	43
Veronika Sørensen.....	43
Universitetet i Sørøst Norge, Horten, Norway.....	43
33. Generasjonsmøter i nærmiljøet: Samskaping for læring og mestring.....	44
Linda Fahle-Johansen, Tone Bye	44
Livsglede for Eldre, Oslo, Norway.....	44
34. Samskaping mellom faglærere, praksislærere og studenter - erfaringer med ny praksismodell i kunnskapsområdet kunst, kultur og kreativitet (KKK).....	45
Astrid Øien Halsnes ¹ , Lene Nottveit ¹ , Marit Eidsnes ²	45
¹ NLA Høgskolen, Bergen, Norway. ² Kidsa Myrdal, Bergen, Norway	45
35. Foreldresamarbeid i praksisstudiet - Studenters og praksislærers erfaringer	46
Randi Moe, Ruth Ingrid Skoglund	46

HVL, Bergen, Norway	46
36. Profesjonsfaglig digital kompetanse med matematikk i barnehagen	47
Tamsin Meaney ¹ , Elena Severina ¹ , Marianne Undheim ² , Francesca Granone ²	47
¹ HVL, Bergen, Norway. ² UiS, Stavanger, Norway	47
37. Validering av Trivselsmonitoren som et mål på barns subjektive trivsel i barnehagen	48
Børge Moe ¹ , Vera Skalicka ^{2,1} , Ellen Beate Sandseter ¹ , Monica Seland ¹	48
¹ Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning, Trondheim, Norway.	
² Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim, Norway	48
38. Treparsamtalens potensiale som støttende for barnehagelærerstudenters profesjonsdanning	49
Janken Haagenrud	49
Universitetet i Sørøst-Norge, Vestfold, Norway.....	49
39. Selvledelse i praksis - barnehagelærerstudenters lederutdanning	50
Heidi Østland Vala, Ingunn Sælid Sell	50
Universitetet i Sørøst-Norge, Notodden, Norway	50
40. Nøkkelfaktorer for teknologibruk i barnehagelærerutdanningen	51
Sara Esmæeli, Marianne Undheim UiS, Stavanger, Norway.....	51
41. Kompetanseutvikling i barnehagen: en review av tidligere forskning.....	52
Hanne Næss Hjetland, Camilla Skredderstuen Stolpe.....	52
OsloMet, Oslo, Norway	52
42. Språkstimulering i barnehagen gjennom bruk av musikk	53
Liv Ingrid Aske Håberg, Berit Huse.....	53
Høgskulen i Volda, Volda, Norway.....	53
43. Profesjonell ledelse på avdelingsnivå: pedagogiske lederes erfaringer med å anvende EQUAL - et kvalitetsutviklingssystem	54
Kristine Warhuus Smeby	54
Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning, Trondheim, Norway...	54
44. Gir barnehagelærerutdanningen relevant lederopplæring for nyutdannede barnehagelærere?.....	55
Lise Hannevig, Lise Juritsen	55

Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap, Institutt for pedagogikk, Universitetet i Sørøst-Norge, Drammen, Norway	55
45. "Å skape kunnskap samme" skal bli en rapport om samskaping og møte i det tredje rommet knyttet til Regional ordning for barnehagebasert kompetanseutvikling (ReKomp) mellom barnehagene i kommunene Skien og Siljan og Universitetet ved Sørøst-Norge (USN) op mot fire fagseminar.	56
Hilde Schau Johannessen, Hege Rorge Solheim, Sunniva Bang.....	56
Universitetet i Sørøst-Norge, Porsgrunn, Norway.....	56
46. Indigenisering av barnehagens uterom -en samskaping mellom lokale ressurser, ulike tradisjoner og barns erfaringer	57
Anne Myrstad ¹ , Carola Kleemann ²	57
¹ UIT - Norges arktiske universitet, Tromsø, Norway. ² Uit - Norges arktiske universitet, Alta, Norway	57
47. Over terskelen: samarbeid med flerspråklige foreldre i barnehagen	58
Margrethe Jernes, Maria Fredriksson	58
Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway	58
48. Barnehagelæreres læring og profesjonsutvikling som medforskere i et forskningsprosjekt.....	59
Birgitte Ljunggren, Laila Skjei Flormælen, Kristine W. Smeby.....	59
DMMH, Trondheim, Norway.....	59
49. Exploring the Meaning of Pedagogical Innovations: Preliminary Insights from the EX- PED-LAB Project	60
Czarecah Oropilla.....	60
HVL-Barnkunne, Bergen, Norway	60
50. Exploring the Integration of EX-PED-LAB's Wheel of Co-Creation into a Playful Tool for Kindergarten Practitioners: A Workshop Proposal.....	61
Czarecah Oropilla ¹ , Hege Fimreite ² , Elin Eriksen Ødegaard ¹	61
¹ HVL-Barnkunne, Bergen, Norway. ² HVL-Barnkunne, Sogndal, Norway	61
51. Hvordan kan målingen av luftkvaliteten kommuniseres med barna i barnehagen og hva kan være læringsutbyttet får barna?	62
Barbara Maria Sageidet ¹ , Todor Milkov Kesarovski ² , Petar Zhivkov ³	62

1	University of Stavanger, Department of Early Childhood Education, Stavanger, Norway.	
2	University of Stavanger, Department of Security, Economics and Planning, Stavanger, Norway.	
3	Bulgarian Academy of Science, Department of Information Technology and Communications, Sofia, Bulgaria	62
52.	Stedsresponsiv bærekraftspedagogikk på Bragdøya : Muligheter for resonans og værekraft.....	63
	Soern Finn Menning, Lisa Annika Brandt, Merete Lund Fasting	63
	University of Agder, Kristiansand, Norway.....	63
53.	God lyd i barnehagen. Hvordan redusere støy for barn og ansatte?	64
	Elisabeth Barstad	64
	4026, STAVANGER, Norway	64
54.	"«Her får vi til noe!» Ledelse, samskaping og kompetanseutvikling i barnehagen	65
	Ingvild Moen.....	65
	Universitetet i Sørøst-Norge, Porsgrunn, Norway.....	65
56.	Lærerutdannernes verdier - en kilde til kvalitetsutvikling i barnehagelærerutdanningen	67
	Marie Brandvoll Haukenes, Ruth Ingrid Skoglund	67
57.	Studenter som lærerutdannere?	68
	Birgitte Ivarhus Sollesnes ¹ , Kristine Hjelle ¹ , Aihua Hu ^{1,2}	68
	¹ HVL, Bergen, Norway. ² BARNkunne, Bergen, Norway.....	68
58.	Innovation through interprofessional competence flow in/between services for young children: dilemmas and possibilities.	69
	Alicja Sadownik ¹ , Randi Træland Hella ² , Hege Verpe ³	69
	¹ Bergen, Bergen, Norway. ² NORCE, Bergen, Norway. ³ City o Bergen, Bergen, Norway....	69
59.	Enabling kindergarten's culturally-responsive communication with im/migrant families - testing a board game.....	70
	Alicja Sadownik	70
	HVL/BARNkunne, Bergen, Norway	70
60.	Exploring the Constructs of Sustainability Capacity: The Interplay of Expertise, Motivation, and Opportunities in ECE	71
	Torhild Høydalsvik ¹ , Jan Håkon Vikane ²	71

1	Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway. 2Høgskulen i Volda, Volda, Norway	71
61.	'Vi skal, - men ikke med hodet under armen' Barnehagelærere om bruk av digital teknologi i arbeid med de yngste	72
	Trude Kyrkjebø.....	72
	Frekhaug, Frekhaug, Norway	72
63.	Hvordan kan barnehagelærerutdanningen arbeide med kunnskapsutvikling om tilnærming til omsorgssvikt?	73
	Kjerstin Sjørusen	73
	Høgskolen på Vestlandet, Bergen, Norway	73
64.	Naturbarnehagen som kontekst for barns danning	75
	Hilde Alme, Monika A. Reime.....	75
	Høgskulen på Vestlandet, Sogndal, Norway.....	75
65.	Samarbeid mellom barnehage og UH-sektor.....	76
	Annette Kristoffersen Winje, Sissel Aastvedt Halland, Liv Ingrid Fjellanger, Hanna Belsvik Hansen, Ingrid Grønsdal	76
	Høgskulen på Vestlandet, Stord, Norway.....	76
66.	Hva skjer når prosjektet er avsluttet?.....	77
	Lisbeth Marie Storholmen ¹ , Nina Kristin Engesvik ¹ , Anna Elisabeth Kristoffersen ²	77
	¹ Nord universitet, Levanger, Norway. ² Nord universitet, Bodø, Norway	77
67.	Bemanning og kvalitet i barnehagen	78
	Karin Hognestad ¹ , Marit Bøe ¹ , Liv Torunn Eik ² , Janne Solberg ² , June Berger Storli ³ , Katrine Brekke ⁴	78
	¹ Universitetet i Sørøst-Norge, Notodden, Norway. ² Universitetet i Sørøst-Norge, Horten, Norway. ³ Universitetet i Sørøst-Norge, Drammen, Norway. ⁴ Universitetet i Sørøst-Norge, HortenNotodden, Norway	78
	Presentasjon 1. Foreldres erfaringer med økt bemanning: Kontrastfortellinger med noe hold?	78
	Presentasjon 2.Mulighetsrom for barns medvirkning og inkludering i barnehager med økt grunnbemanning	79
	Presentasjon 3. Styreres pedagogiske ledelse i barnehager med økt grunnbemanning	79
68.	LekForsk i STM: Design for lek i og gjennom barnehagelærerutdanningen	80

Elena Severina, Magni Elen Hoppe Lossius, Maria-Rosa Raphaela Doublet, Sigurd Haaland, Ragnhild Rieber-Mohn, Annette Furnes	80
Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway	80
Paper 1: Utvikling av tverrfaglighet gjennom samskapende undervisningsverksted i Språk, tekst og matematikk (STM).....	81
Sigurd Haaland, Ragnhild Rieber-Mohn & Elena Severina	81
Høgskulen på Vestlandet (HVL)	81
Paper 2: Barnehagelærarstudentar si danning gjennom <i>playful learning</i> som didaktisk praksis	82
Annette Furnes	82
Høgskulen på Vestlandet (HVL)	82
Paper 3: Lærerutdannernes arbeid med temaet lek i Språk, tekst og matematikk	83
Maria-Rosa Raphaela Doublet, Magni Hoppe Lossius & Elena Severina.....	83
Høgskulen på Vestlandet (HVL)	83
69. Metodetilnæringer og prosessuelle design i barnehageforskning	84
Liv Torunn Grindheim ¹ , Jorunn Spord Borgen ² , Åsta Birkeland HVL ¹	84
¹ HVL, Bergen, Norway. ² HVL/USN, Bergen/Oslo, Norway	84
Presentation 1. Dannelsingsforskning gjennom performativt verksted	84
Tiri Bergesen Schei, Elin Eriksen Ødegaard (HVL)	84
Presentation 2. Forskningsdesign for samskaping på tvers – Verkstedsmetodologien EX-PED-LAB (Exploration and Pedagogical Innovation Laboratory).....	85
Marion Oen, Elin Eriksen Ødegaard, Johanna Birkeland (HVL).....	85
Presentation 3. Narrativ teori og metode for (meningsfull) kvalitetsutvikling i barnehager.....	85
Alicja R. Sadownik, Åsta Birkeland (HVL).....	85
Presentation 4. Flerstemmige meningsfortolkninger av foto i fokusgruppeintervju.....	85
Åsta Birkeland (HVL).....	85
Presentation 5. Tenke-se som metode i observasjon - med den blinde flekk som refleksjonspartner.....	85
Jorunn Spord Borgen (USN/HVL), Gunn Engelsrud (HVL)	85
Presentation 6. Analysetilnærming for å tolke lek som sosial praksis i barnehagen ...	86

Liv Torunn Grindheim (HVL).....	86
Presentation 7. Etisk design ved barns bruk av GoPro-teknologi i barnehageforskning	86
Carola Kleemann, Anne Myrstad (UiT).....	86
70. Selvorganisert Symposium om LU samarbeid	87
Presentasjon 1. Samskaping mellom universitets- og lærerutdanningsbarnehagene og utdanningsinstitusjonene. Hvilke utfordringer møter vi?	87
Inger Benny Espedal Tunland	87
Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway	87
Presentasjon 2. Likeverdige samarbeid mellom LU barnehager og barnehagelærerutdanningen hva innebærer det?.....	88
Lillian Ylvisåker Pedersen ¹ , Hege Wergedal ² , Ruth Ingrid Skoglund ²	88
¹ HVL, Sogndal, Norway. ² HVL, Bergen, Norway	88
Johanne Geitung Håvik, Espira Salomonskogen barnehage.....	88
Remi Kaldhussæter, Eventus Birk barnehage	88
Hege Johansen, Gullstølbotn barnehage	88
Mari Engesæter, Fosshagen utdanningsbarnehage.....	88
Presentasjon 3. Hvordan utvikle gode samskappingsprosesser mellom barnehagefeltet og høyskolen?.....	89
Paal Eckhoff Salvesen, Pål Gerhard Rystad, Merete Moe.....	89
DMMH, Trondheim, Norway.....	89
Presentasjon 4. "Jeg tror det ikke før jeg får se et" - praksislærersmøte med videoveiledning	89
Elin Børve ^{1,2} , Lisbeth Storholmen ¹ , Nina Engesvik ¹	89
¹ Nord universitet, Levanger, Norway. ² Norway.....	89
Presentasjon 5. Critical Cultural Awareness: Samarbeid om å utvikle et masteremne...	90
Gunnar Magnus Eidsvåg ¹ , Bjørghild Hamre ² , Meron Haile Barka ²	90
¹ Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway. ² Jåttå Universitetsbarnehage, Stavanger, Norway	90
Presentasjon 6. Tre pedagoger i team gir mer trygghet og stabilitet for brukerne	91
Mette Rustad, Annicken Wendelbo Westby	91

Høvik barnehage, Bærum kommune, ...	91
Presentasjon 7. Ei samskapande tilnærming til utvikling av førsteklassepraksisen på barnehagelærerutdanninga	92
Mari Engesæter ¹ , Lillian Pedersen ² , Natalie Knutson Halland ¹ , Silje Skjeldestad ¹ , Heidi Austrheim ¹ , Astrid Berglid Bakken ² , Kjersti Johannessen ² , Vilde Strand Kompelien ² , Marion Østenstad Sandal ² , Martin Agledal ² , Adrian Hansen ²	92
¹ Fosshagen utdanningsbarnehage, Sogndal, Norway. ² Høgskulen på Vestlandet, Sogndal, Norway	92

1. Barns rett til medvirkning i Brasil og Norge

Marianne Undheim¹, Rhaisa Naiade Pael Farias²

¹Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway. ²University of Brasília, Brasília, Brazil

I studien utforsker vi hvordan barns rett til medvirkning kommer til uttrykk i brasilianske og norske styringsdokumenter for barnehagen (Ministério da Educação, 2009, 2017; Kunnskapsdepartementet, 2005, 2017). Correia et al. (2019) peker på et behov for flere studier om barns rett til medvirkning på tvers av land, særlig utenfor Europa. I presentasjonen fokuserer vi på to sentrale perspektiver fra studien: 1) sentrale funn fra analysen og 2) forskningsmetodiske utfordringer og innsikter i forskning på tvers av land. Vi ønsker å bidra til å styrke den globale innsatsen for å fremme barns rett til medvirkning og aktive deltakelse. Gjennom kvalitativ innholdsanalyse (Fauskanger & Mosvold, 2014) har vi identifisert likheter og forskjeller i styringsdokumentene. Vi brukte mye tid på å sikre at vi hadde forstått begrepene riktig i lys av konteksten. Det var viktig for oss å vise respekt for og anerkjenne begge lands kulturelle kontekster og historiske bakgrunn, i tråd med forskningsetiske retningslinjer (NESH, 2021). Analysen av dokumentene viser at begge land anerkjenner barns rett til medvirkning og aktive deltakelse. Viktigheten av å lytte til barnas stemme og legge til rette for prosesser og aktiviteter som sikrer at barna kan uttrykke sine interesser, ønsker og meninger i det pedagogiske arbeidet framheves. Den største forskjellen er at de brasilianske dokumentene har et mer generelt syn på barns medvirkning enn de norske, som uttrykker et mer eksplisitt fokus på barns deltakelse og medvirkning. Gjennom studien har vi utvidet vår forståelse av andre kulturer men også blitt bedre kjent med vår egen.

Referanser

- Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager*. <https://lovdata.no/lov/2005-06-17-64>
- Correia, N., Camiloa, C., Aguiara, C., & Amarob, F. (2019). Children's Right to Participate in Early Childhood Education Settings: A Systematic Review. *Children and Youth Services Review*, 100, 76-88. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.02.031>
- Fauskanger, J. & Mosvold, r. (2014) Innholdsanalysens muligheter i utdanningsforskning. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 98(2), 127-139. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-2987-2014-02-07>
- Ministério da Educação (2009). *Resolução n° 5, de 17 de dezembro de 2009. Diretrizes Curriculares Nacionais para a Educação Infantil* [National Curriculum Guidelines for ECE]. Brazilian Ministry of Education.
- Ministério da Educação (2017). *Resolução n° 2, de 22 de dezembro de 2017. Base Nacional Comum Curricular* [National Curricular Common Base]. Brazilian Ministry of Education.
- NESH. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora* (5. utg.). Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora. <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir. <https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>

2. Barnehagelæreres motivasjon for å bli en kvalifisert profesjonsveileder

Catharina van Trijp, Ksenia Solheim

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

Denne studien undersøker barnehagelæreres motivasjon for å bli en kvalifisert profesjonsveileder i norske barnehager. Kunnskapsdepartementet er, sammen med lærerutdanningsinstitusjoner, ansvarlig for å utdanne og kvalifisere nok veiledere. Et godt system for veiledning i barnehagen kan bidra til kompetanseutvikling blant både studenter, nyutdannede og erfarne barnehagelærere (UDIR, 2023). Det finnes imidlertid lite forskning på barnehagelæreres motivasjon for å bli en kvalifisert profesjonsveileder.

Selvbestemmelsesteorien til Deci og Ryan (1985; 2000) legger vekt på de grunnleggende psykologiske behovene for autonomi, kompetanse og tilhørighet. Både indre (f.eks. å finne en oppgave interessant og underholdende) og ytre (f.eks. lønn, anerkjennelse fra andre) motivasjon kan føre til individers handling, men kan ha ulike implikasjoner for deres trivsel og prestasjoner (Deci & Ryan, 2000).

Studiens mål er å få mer kunnskap om barnehagelæreres motivasjon for å bli en kvalifisert profesjonsveileder. Data er samlet gjennom to fokusgruppeintervjuer med fem og seks kvinnelige barnehagelærere (*Malder* = 44.9 år; *Masiennitet* som barnehagelærer = 15 år) som deltok i et veiledningsemne på masternivå ved et norsk universitet. Forskningsstudiet er vurdert av SIKT og etiske retningslinjer er fulgt (f.eks. samtykkeskjema, sikker datalagring). Kvalitativ innholdsanalyse med induktiv og deduktiv tilnærming ble brukt, samt programmet NVivo 14 (Lumivero, 2023).

Foreløpige resultater viser at barnehagelærere opplever både indre (f.eks. ønske for å få faglig påfyll) og ytre motivasjon (f.eks. andre studenter og faglærere som virker motiverende, styreren som anbefalte dette emnet) for å bli en kvalifisert profesjonsveileder. Disse funnene kan bidra til å utvikle videreutdanningen både med tanke på rekrutteringen og innholdet.

3. Building bridges between theory and practise-field

Ingrid Trætteberg

NLA Høgskolen, Bergen, Norway

This 2- year research project aims to increase the connection between theory and practice in ECTE. In this pilot project, we changed the usual arrangement of practice. Instead of three weeks, we carried out continuous practice with 2 days a week and 1 concentrated week over a period of 4 months. The project's goals: 1) Increase students' security and involvement in their relationship with the children and staff. 2) Better opportunities to experience the links between theory and practice by moving workshops, practice-tasks and guidance out in the practice field, including the staff. 3) Mutual development of the practice scheme in ECTE as the national strategy encourages.

Building bridges between theory and practice (Molander and Terum,2008),makes it sustainable with the intention that the students will be integrated into a learning community (Lindboe,1 Kaarby, KM 2019).

The National strategy- document for Quality and Cooperation in Teacher Education (KD: 2017b) has an overall goal to strengthen a “stable and mutually developing cooperation between the teacher training institutions and the nursery sector” with “knowledge-based and involved partners in the nursery sector”.

We use qualitative methodology, based on phenomenology paradigm (Yin, 2011) as we intend to seek to understand the uniqueness of our case without generalizing.

Data Collection Methods include interviews and participant observation. All participants has been informed,given consent and data treated confidentially.

Preliminary findings show greater satisfaction with this practice arrangement.

We hope our project can expand and develop the practice scheme in ECTE as the national strategy encourages.

4. Kva vil vi med leiing i framtidens barnehagefelt?

Hege Fimreite¹, Hilde Hjertager Lund², Anne Grethe Sønsthagen¹

¹Høgskulen på Vestlandet, Sogndal, Norway. ²Universitetet i Bergen, Bergen, Norway

Kva som skal skje

Vi vil invitere til utforsking av leiingsomgrepet i eit breitt perspektiv i barnehage og barnehagelæruddanning. Leiing som teoretisk omgrep og leiing som handling blir utforska gjennom diskusjonar og paneldebatt, med utgangspunkt i påstandar og narrativ om leiing som eksisterer i feltet. Deltakarane er aktive og samskapande i grupper og i plenum. Vi vil utfordre eksisterande narrativ om leiing i barnehagefeltet, og kva som kan hindre gode vilkår for leiing. Kvifor pregar snillisme, flat struktur og lite tydeleg arbeidsdeling barnehagen? Korleis kan vi saman utforske leiing som omgrep, og skape nye moglege perspektiv på kva leiing er og kan vere i barnehagefeltet. Sentrale spørsmål vil vere:

- Kva forståing av leiing finn vi i barnehagefeltet (praksis/forskning)? Har vi ei felles forståing? Er det eit mål at vi skal ha ei felles forståing?
- Korleis kan vi utfordre kvarandre med å skape nye måtar å tenke om leiing på som profesjonelle handlingar?
- Er leiing eit viktig omgrep å utforske i utdanninga, og korleis kjem leiing til uttrykk i praksis?

Utfordring

Utfordringa, slik vi ser det, er ein sektor med flat struktur og lite fokus på leiing i både styringsdokument og i barnehagefeltet, trass i auka fokus på leiing i utdanninga. Utfordringa er ei kompleks profesjonsutøving i barnehagen der det lenge har vore fokus på styrarnivået og lite vekt på kompleksiteten i den pedagogiske leiarrolla.

Forventa resultat

Eit visjonært drøymelag med forskarar, utdannarar, barnehagelærarar og leiarar utforskar framtidens leiar i barnehagen og arbeidar fram konkrete forslag til leiarutvikling i feltet.

5. Hånd i hånd i barnehagelærerutdanningen - der lek, fag og praksis møtes

Lill Krestin Ryland, Astrid Halsnes

NLA høgskolen, Bergen, Norway

Hånd i hånd i barnehagelærerutdanningen - der lek, fag og praksis møtes, er en vitenskapelig antologi som kom januar 2024. Antologien tilbyr en samling av forskningsartikler som belyser hvordan fagområder, teori og praksis går hånd i hånd i alt arbeid knyttet til barn, barnehage og barnehagelærerutdanningen. En hverdag i barnehagen er svært sammensatt og både barn og ansatte vil gjennom lek og aktiviteter bevege seg gjennom mange fagområder på en og samme tid. Barnehagelærerutdanningen bør speile denne hverdagen, der fagene virker sammen og gir en ekstra dimensjon ved å utfylle hverandre.

NLA høgskolen har tradisjon med å arbeide tverrfaglig i utdanningen og har arbeidet etter dette prinsippet siden oppstart i 1999. I år feirer vi 25 år som barnehagelærerutdannere og denne boken er et viktig bidrag i jubileumsåret. Boken viser også hvordan ulike lærere og fagområder kan forske i lag for bedre å få frem tverrfagligheten i kunnskapsområdene.

De 9 kapitlene tar for seg:

1. Hand i hand med leiken - barnehagelæreren som leikande profesjonsutøver
2. Risikolek - en fare eller en nødvendighet?
- 3.1,2,3 alle sammen med? Inkluderende fellesskap gjennom lekne barnehageansatte
4. Små føtter på vandring mot krybben - tradisjon og dannelse i barnehagen
5. Suksesskriterier og barrierer for bruk av digitale verktøy i barnehagen
6. Barnehagelæreren som bakkebyråkrat - mellom samfunn og enkeltmennesket
7. Øvelse gjør mester - utvikling av profesjonell identitet gjennom praksis i barnehagelærerutdanningen
8. Når felles tanker skaper utvikling - veiledning som redskap for utvikling og læring i barnehagen
9. Barnehage og høyskole hånd i hånd? Om roller og forventninger i partnerskap

6. Lærarrolla i utdanningsverkstad i barnehagelærerutdanninga

Hege Fimreite, Lillian Pedersen, Anne Grethe Sønsthagen, Øyvind Glosvik

Høgskulen på Vestlandet, Sogndal, Norway

Kvaliteten på undervisninga er viktig for kompetansen til barnehagelærarane vi utdannar. Konvensjonell undervisning med aktiv lærer/passiv student er for langt unna barnehagelivet, og undervisninga og lærarrolla bør endrast til å bli meir praktisk (Damsgaard et al., 2024) og la studentane utforske, oppleve og reflektere nøkkelkompetansar heilskapleg og realistisk (Nölting et al., 2020). Å gjennomføre undervisninga som utdanningsverkstad kan møte dette, og denne studien undersøker lærarrolla i utdanningsverkstader ut frå følgjande forskingsspørsmål:

Kva tyding har utdanningsverkstad for lærarane si oppleving av eiga rolle, og korleis kan dette mogleggjere transformative læring?

Studien byggjer på tre verkstadsdagar, der studentar, lærarar, praksislærarar og kunstnarar deltok i samskapande aktivitetar med ei leikande tilnærming. Datamaterialet er henta frå to gruppesamtalar med totalt sju lærarar i etterkant av verkstadsdagane, analysert i tråd med Tjora (2021) si stegvise deduktiv-induktiv tilnærming. Det teoretiske rammeverket omhandlar transformativ læring (Mezirow, 2009), dobbelkretslæring i høgre utdanning (Tagg, 2007), og verkstad som rommet mellom klasserom og praksis (Bhaba, 1994; Soja, 1996). Resultata viser to hovudmønster; lærarrolla i konvensjonell undervisning, der lærarane omtala seg som formalisten og tradisjonisten, og lærarrolla i verkstad, der lærarane omtala seg som spesialisten og samskaparen.

Vi diskuterer læraren som dynamisk leiar av læring i verkstad, og kva betydning verkstad kan ha på lærarrolla og transformativ læring. Vi diskuterer også verkstad som «rommet-i-mellom» handlingar, fag og praksis. Studien viser verdien av at lærarar og studentar møtest i samskapande aktivitetar og skape transformativ læring for alle involverte.

7. Diskurser som trer frem når de nyutdannede barnehagelærerne uttaler seg om bruken av rammeplanen som styringsdokument i barnehagen er at rammeplanen spesielt blir brukt i møte med fagområdene, men de benytter den individuelt og i liten grad i samarbeid med personalet.

Liv Ingrid Fjellanger, Maritha Berger Nylund, Annette Kristoffersen Winje, Sissel Halland

HVL, Stord, Norway

Dette er en praksisnær og kvalitativ studie som aktualiserer nyutdannede barnehagelæreres bruk av rammeplanen i barnehagen. Rammeplanen er både en forskrift til barnehageloven, et styringsdokument og en læreplan som alle barnehager i Norge er forpliktet til å følge (Kunnskapsdepartementet, 2017). Planen beskriver hva barnehagehverdagen skal inneholde, og hvilket ansvar og roller personalet har. Vi har intervjuet 30 nyutdannede barnehagelærerstudenter og benyttet oss av semistrukturert intervju som forskningsmetode (Thagaard, 2003/2018; Kvale & Brinkmann, 2015). De nyutdannede barnehagelærerens utsagn fra intervjuene danner grunnlaget for vårt datamateriale og forskningsspørsmål, som er: *Hvilke diskurser trer frem når de nyutdannede barnehagelærerne uttaler seg om bruken av rammeplanen som styringsdokument i barnehagen?* Når vi betrakter noe som en diskurs, er det noen nyanser som blir tydeligere enn andre, og på den måten får diskurser kraft (Jørgensen & Phillips, 1999; Winje, Halland, Nordlie & Fjellanger, 2020). Diskurs forstår vi som det vi blir oppmerksomme på i datamaterialet, og som det vi løfter frem som funn ut fra våre tolkninger, refleksjoner og analyser. Empirien bygger på en hermeneutisk analyse om hvordan nyutdannede barnehagelærere benytter rammeplanen i barnehagens arbeid (Gadamer, 2010; Winje 2017). Funnene viser at de nyutdannede barnehagelærerne bruker planen i profesjonsutøvelsen. Vi finner at rammeplanen spesielt blir brukt i møte med fagområdene, i den hensikt å legitimere sitt arbeid, men de benytter den individuelt og i liten grad i samarbeid med personalet. Dette er interessant for videre arbeid i både barnehagelærerutdanningen og praksisfeltet for å styrke den kollektive bruken av rammeplanen.

8. Omdømme og rekruttering til barnehagelærerutdanningen

Per Einar Sæbbe, Carl Cato Wadel

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

Søkertallene til lærer- og barnehagelærerutdanningen har gått ned. Samtidig er det stor mangel på kvalifiserte barnehagelærere og flere barnehager har problemer med å oppfylle pedagognormen[1]. Med bakgrunn i dette har Kunnskapsdepartementet lagt fram en strategi for rekruttering til lærerutdanningene og læreryrket[2]. I denne sammenheng er det behov for økt innsikt i hva som ligger til grunn for studenters valg av utdanning. Dette er utgangspunktet følgende problemstilling: Hvorfor har studentene som starter på bachelorstudiet ved UiS høsten 2024 valgt barnehagelærerutdanningen? Dette spørsmålet vil bli forsøkt besvart gjennom et spørreskjema til alle studentene som starter på heltidsdanningen ved UiS i august. Spørreskjemaundersøkelsen vil bli fulgt opp med et fokusgruppeintervju med et strategisk utvalg av studenter for å få en dypere innsikt i bakgrunnen for deres utdanningsvalg. Vi er interessert gjennom å gjøre en pedagogisk innovativ studie å finne ut mer om hvilke aspekter ved yrket og utdanningen og dens organisering som ligger til grunn studentens utdanningsvalg.

Resultatene fra studien vil bli analysert og drøftet med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget Kunnskapscenter for utdanning (KSU) har utarbeidet basert på kvalitetssikret forskning om det å rekruttere og beholde lærere i barnehage og skole[3].

Studien har som mål å bidra med økt innsikt gjennom samskaping mellom studenter og forskere omdømmet til barnehagelæreryrket/barnehagelærerutdanningen og gi større forståelse for hva som ligger til grunn for studentenes valg av utdanning og yrke - og om det er yrket eller utdanningen som rekrutterer studenter. Dette er viktig kunnskap i vurderingen av rekrutteringstiltakene Kunnskapsdepartementet har lagt fram og i de det videre arbeidet med å utvikle supplerende tiltak.

[1] <https://www.utdanningsnytt.no/barnehagelaerer-bemanning-geir-rosvoll/sjekk-din-kommune-her-mangler-det-barnehagelaerere/390310>

[2] <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/strategi-for-larerrekruttering/id3025152/>

[3] <https://www.uis.no/sites/default/files/2022-08/L%C3%A6rerrekruttering%2013614200%20Rapport%20juli-22.pdf>

9. Dekontekstualisering – et naturlig bindeledd mellom språk og matematikk

Hans Borge

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

Språk, tekst og matematikk har vært et kunnskapsområde for utdanning av barnehagelærere siden 2013. Det finnes flere grunner for å legge språk- og matematikkopplæringen i samme kunnskapsområde. Logisk tenkning og abstraksjonsferdigheter er to eksempler.

Ifølge Høigård (2019) er det å kunne bruke språket situasjonsuavhengig en av flere forutsetninger for at barn skal kunne produsere en forståelig og sammenhengende tekst. En slik verbal dekontekstualisering har flere fellestrekk med matematisk abstraksjon. Det å kunne språksette, formalisere, kvantifisere eller forklare noe en ikke kan ta/se på er en egenskap som er unik for mennesker.

Dagens digitaliserte oppvekst med rikelig tilgang på skjermer kan redusere barns tilgang på dekontekstualisert lek/læring som utfordrer barn til å illustrere/abstrahere. Dersom man skal utøve innovasjon på digitale læringsflater for barn kan en løsning være å kreve at barn tilkjenner svar/respons/illustrasjon før programvare kommer med et grafisk/illustrert løsningsforslag.

Barns eksponering for logiske og abstrakte øvelser/leker i livets første leveår har sannsynligvis betydning for matematiske ferdigheter senere i livet. Både språklige og matematiske ferdigheter er betinget av en persons begavelser som er relativt uavhengig av oppvekstmiljø og formalisert opplæring. Samtidig er betydningen av lek og læring i tidlige leveår avgjørende for videre utvikling av matematiske og språklige kunnskaper og ferdigheter. Denne presentasjonen skisserer noen konkrete tanker om hvorfor og hvordan lek kan påvirke mulighetene for matematisk læring og tenkning.

10. Hvordan støtter barnehageansatte barns lek på naturområder?

Tor Smedsrud

Universitetet i Stavanger/ Stiftelsen Kanvas, Stavanger/ Oslo, Norway

I forskning er det dokumentert at lek i naturmiljøer er positivt for barns helse og utvikling (Chawla, 2015; Dankiw et al., 2020; Prins et al., 2022). Det er imidlertid fortsatt behov for mer kunnskap om hvordan barnehageansatte på naturområder kan legge til rette for lek, lede og veilede lekeprosesser. Jeg skal presentere erfaringer og funn fra et pågående ph.d.-prosjekt, med utgangspunkt i en systematisk litteraturgjennomgang som undersøker hva som er kjent fra litteraturen om hvordan barnehageansatte støtter barns lek på naturområder (Smedsrud et al., 2023). Atten publikasjoner møter inklusjonskriteriene, syntetiseres og sammenstilles. Resultatene viser at de inkluderte studiene er kvalitative og fra nordiske land og anglosfæren. Det brukes en variasjon av teoretiske linser slik at barnehageansattes støtte til lek fremstår på en indirekte måte. Sammenstillingen viser at støtte til lek hovedsakelig beskrives som oppmuntring til fri- og ustrukturert lek, gjennom å legge til rette for handlinger som hensyntar barns perspektiver og mulighetene som det fysiske miljøer tilbyr. Videre er voksenstyrte og veiledete interaksjoner, der ansatte og barn kommuniserer eller samarbeider i lekne situasjoner og aktiviteter, forekommende i flere av publikasjonene. Barnehageansatte og barns samspill med det fysiske miljøet og ansattes mulighetsrom til å gi støtte til barns lek diskuteres. Det presenteres implikasjoner for praktikere og forskere.

Prosjektet gjennomføres som en offentlig-sektor-ph.d. i barnehagestiftelsen Kanvas. I presentasjonen vil jeg fremheve hvordan prosesser og resultater fra forskningsarbeidet bidrar til samskaping med praksisfeltet.

- Chawla, L. (2015). Benefits of nature contact for children. *Journal of planning literature*, 30(4), 433-452.
- Dankiw, K. A., Tsiros, M. D., Baldock, K. L., & Kumar, S. (2020). The impacts of unstructured nature play on health in early childhood development: A systematic review. *PLoS ONE*, 15(2), e0229006.
- Prins, J., Van Der Wilt, F., Van Der Veen, C., & Hovinga, D. (2022). Nature play in early childhood education: A systematic review and meta ethnography of qualitative research. *Frontiers in psychology*, 6728.
- Smedsrud, T. M., Kleppe, R., Lenes, R., & Moser, T. (2023). Early Childhood Teachers' Support of Children's Play in Nature-Based Outdoor Spaces—A Systematic Review. *Education Sciences*, 14(1), 13.

11. Samisk kultur i barnehagen

Kari Ryslett, Liv Ingrid Aske Håberg

Høgskulen i Volda, Volda, Norway

I eit historisk og nordisk perspektiv står Norge i ei særstilling med omsyn til å løfte fram samisk kultur i barnehagen. I kontrast til andre nordiske land har Norge gjennom ILO-konvensjonen anerkjent samane som urbefolkning, derfor er samfunnsmandatet når det gjeld samisk kultur utvida i rammeplanen for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017). Formålet med denne studien er å undersøke kva utfordringar pedagogiske leiarar møter i arbeidet med formidling av samisk kultur. Studien bygger på fokusgruppeintervju (Halkier & Gjerpe, 2010) i fire barnehagar med til saman ti pedagogiske leiarar. Det vart lagt til rette for samskaping av forskingsbaserte data ved å nytte ein semistrukturert intervjuguide med opning for innspel frå deltakarane. I analysen vart det nytta både ei deduktiv og induktiv tilnærming. Sentrale funn er at formidling av samisk kultur er ein etablert tematikk, men med nokre utfordringar. For det første manglar barnehagane tilgang til samiske artefakter. For det andre er tilgang til kunnskap om samisk kultur avgrensa og ny kunnskap vert henta frå digitale media. For det tredje uttrykker dei pedagogiske leiarane frykt for å reprodusere stereotypiar og opptre krenkande overfor den samiske kulturen. I studien blir funna drøfta i lys av læreplanteoretiske perspektiv i spennet mellom den formelle og operasjonaliserte læreplanen (Goodlad, 1979), i tillegg til teori om bakkebyråkratar (Lipsky, 1980). Som bakkebyråkratar kan pedagogiske leiarar stå i dilemma når pedagogisk innovasjon skal gjennomførast. Implikasjonar av studien peikar på behov for meir forskning på korleis barnehagar arbeider med samisk kultur i ein norsk og nordisk kontekst.

12. Barnehagelærerstudentenes synspunkter om digitale verktøy for å støtte matematiske utforskninger

Mona Vee¹, Tamsin Meaney²

¹HVL, Sogndal, Norway. ²HVL, Bergen, Norway

Selv om rammeplanen i barnehagen krever bruk av digitale verktøy med små barn i arbeid med matematikk, har det vært mye diskusjon om verdier ved bruk av digitale verktøy, både innenfor tidligopplæringsfeltet og i samfunnet. I denne artikkelen beskriver vi resultatene fra en nettbasert undersøkelse, om norske barnehagelærerstudenters syn på integrering av digitale verktøy med barnehagebarns matematiske utforskninger. Studentene fylte ut spørsmålene i undersøkelsen etter at de hadde gjennomført praksisperioden.

Vår analyse viser at barnehagelærerstudenter hadde ulike erfaringer med digitale verktøy i arbeidet deres i barnehagen, og noen ganger var de usikre, med bruken av digitale verktøy. Likevel var mange av barnehagelærerstudenter positive til å innlemme digitale verktøy i arbeidet sitt. Det ser ut til at ulike vektlegging i rammeplanen, og debatten om bruk av digitalt verktøy, i noen grad påvirket resultatet.

Resultatet fra denne studie kan altså gi forståelse om hva slags faglig utvikling og samskaping barnehagelærere trenger, samt gi forståelse av hvordan barnehagelærere kan bruke pedagogisk kunnskap for å implementere lekende matematiske digitale verktøy i arbeidet sitt med barnehagebarn.

Nøkkelord: matematikk, digitale verktøy, barnehagelærerstudenter, rammeplan effekter, sosiopolitiske faktorer.

13. Arbeidsplassen som læringsarena i natur, helse og bevegelse

Synnøve Smebye Botnen, Mari Sandbakken, Karen Marie Eid Kaarby, Elias Solheim

Institutt for barnehagelærerutdanning, OsloMet, Oslo, Norway

Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning har gode vilkår for samarbeid og samskaping av ny kunnskap mellom academia og arbeidslivet. Barnehagebarn er mye ute, og naturen har stort potensial for at barn kan leke, utforske, skape og lære i barnehagen. Ved at studentene jobbet med et fast sted i nærmiljøet til egen barnehage gjennom hele året, ønsket vi å legge til rette for at de kunne kombinere erfaringsbasert og akademisk kunnskap i arbeidet med emnet *Natur, helse og bevegelse*. Videre ønsket vi å legge til rette for refleksjon og erfaringsdeling med medstudenter og lærere, slik at vi sammen kunne skape ny kunnskap som potensielt kan føre til endring i pedagogisk bruk av sted i naturen.

Vi har gjennom et aksjonsforskningsprosjekt fulgt studentenes arbeid og læring, og har samlet inn data gjennom studentevalueringer, egne logger og et semistrukturert fokusgruppeintervju. Et av forskningsspørsmålene vi har stilt er: hva opplever studentene at de har lært ved å ta med seg barn til samme sted gjennom året?

Studentene rapporterte en økt bevissthet som førte til at de la merke til flere og nye muligheter, de ble mer oppmerksomme på barns nysgjerrighet og bruk av stedet, de så mer av naturmangfoldet på stedet og endret måten de brukte stedet på. De trekker frem betydningen av kontinuiteten i arbeidet, og at muligheter endrer seg i takt med miljøet (særlig årstider). Videre rapporterte de at de i større grad utforsker og er mer aktive sammen med barna. De har en annen bevissthet rundt opplevelsesgleden hos barna. De fikk et utvidet perspektiv.

Resultatene belyser nytten av prosesser over tid og den pedagogiske bruken av naturen som leke- og læringsarena både i barnehagen og i barnehagelærerutdanningen,

14. Internasjonalt profesjonsrettet samarbeid om urbefolkning. Undervisning på tvers av kontinenter - COIL

Kristin Severinsen Spieler, Anne Karin Vikstøl Olsen, Randi Engtrø

Universitetet i Agder, Kristiansand, Norway

Prosjektet handler om undervisning knyttet til urbefolkningsperspektiver i barnehagen. Som utdanningsinstitusjon følger vi Forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning (Kunnskapsdepartementet, 2012) der det presiseres at vi er forpliktet til å kvalifisere kandidatene til å utøve barnehagelæreryrket i et samfunn som preges av mangfold og endring. Utdanningen skal fremme forståelse for samisk kultur som en del av den nasjonale kulturen, og vektlegge urfolks status og rettigheter, både nasjonalt og internasjonalt (Kunnskapsdepartementet, 2012). Samtidig stilles det i rapporten Implementering av rammeplan for barnehager (Homme, Danielsen & Ludvigsen, 2021) spørsmål ved om barnehagelærere har nok kunnskap om den særegne stillingen samisk språk og kultur har i Norge. Gjennom et COIL-prosjekt (Collaborative Online International Learning) innlemmes globale, internasjonale og interkulturelle perspektiver om urbefolkning i barnehagelærerutdanningen. Det er også en form for internasjonalisering hjemme. Vi har gjennomført en pilot der tretten studenter fra barnehagelærerutdanningen ved Universitetet i Agder (UiA) og femten studenter fra Universitetet i Saskatchewan (USASK) har samarbeidet digitalt om en prosjektoppgave med utgangspunkt i kunst laget av kunstnere med urbefolkningsbakgrunn. Studentene ble kjent via Zoom, og etter flere møter sammen med oss faglærere, arbeidet studentene videre med prosjektet frem til innlevering og presentasjon. Faglig kvalitetssikring og evaluering ble gjort kontinuerlig og deltakerne har besvart spørreundersøkelser i forkant og i etterkant av pilotprosjektet. Basert på evalueringer av data og egne erfaringer videreutvikles, forbedres og utvides dette prosjektet til flere studenter i barnehagelærerutdanningen det kommende året. Ved å utvikle, utprøve og evaluere COIL som en nyskapende lærings- og internasjonaliseringsform (Gray et al., 2021; Rubin & Guth, 2022), kan prosjektet relateres til konferansens tema samskaping og pedagogisk innovasjon. Ansatte ved begge institusjoner arbeider sammen om utviklingen av prosjektet, og studentene må i fellesskap komme frem til løsninger på oppgaver om urbefolkning.

15. Barnehagelæreres forventninger til bruk av digitale leker i barnehagen

Francesca Granone, Elin Reikerås, Maria Ploog

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

Målet med denne studien er å få mer kunnskap om barnehagelæreres forventninger i forhold til bruk av digitale leker i barnehagen, før de har erfart dette.

Teknologi er en avgjørende del av barns daglige lek og læring, og digitale praksiser er sentrale i den norske rammeplanen for barnehager. Blant flere typer lek kan lek som involverer digitale leker betraktes som en viktig stimulans for barns viktige ferdigheter som for eksempel resonneringsferdigheter og problemløsningsevner.

Barnehagelæreres rolle er sentral for å støtte barns lek og læring også med digitale leker. I tillegg påvirker barnehagelæreres tanker om og holdninger til digitale leker deres praksis. Derfor er det viktig å undersøke dette.

Dataene for denne studie er basert på gruppeintervju med syv barnehagelærere involverte i et partnerskapsprosjekt om digital kompetanse i barnehagen (DiCoTe prosjekt), før barnehagelærere selv fikk prøvd digitale leker sammen med barna. To gruppe-intervjuer ble gjennomført digitalt. Hvert intervju varte ca. 30 minutter, og ble tatt opp på video. Opptakene ble transkriberte og analyserte innenfor den teoretiske rammen til semiotisk mediering gjennom tematiske analyse. NVivo program ble brukt.

Fire hovedtemaer ble identifisert i intervjuene som barnehagelæreres forventninger til bruk av digitale leker i barnehagen at digitale leker kan: 1) supplere og virke sammen med andre type leker, 2) støtte barns læring, 3) brukes på ulike måter og i ulike sammenhenger, 4) medføre at barnehagelærerne trenger kompetanseheving.

Studien ble grunnlaget for å styrke partnerskap og innovasjon i prosjektet.

16. Barnehagelederes erfaringer med ledelse av utviklingsarbeid i Rekomp ordningen

Inger Johanne Riis Tollnes, Anne-Erita Gunhildrud Berta

Universitetet i Sørøst-Norge, Horten, Norway

Artikkelen diskuterer organiseringen av Regional ordning for barnehagebasert kompetanseutvikling (Rekomp), innrettet mot samlinger på *Faglig arena* for styrere og *Nettverkssamlinger* for barnehagens ressursteam i en kommune. Videre diskuteres lederes erfaringer med ledelse av utviklingsarbeid i egen barnehage etter deltakelse i Rekomp gjennom tre år, der innhold og arbeidsmåter fra samlingene videreføres i den enkelte barnehage. Datagrunnlaget bygger på en pågående studie av styrere og pedagogiske ledere fra 19 barnehager. Materialet innhentes både fra skriftlige evalueringsskjema og feltnotater fra veiledningssamtaler. Det eksisterer lite kunnskap om hvordan deltakelse i Rekomp påvirker ledelse av utviklingsarbeid i barnehagene, og studien vil kunne belyse dette. Eksisterende evalueringer fra Rekomp har lite informasjon om lederes erfaringer relatert til egen ledelse av utviklingsarbeid. Indikasjonene fra tidligere rapporter viser også at de organisatoriske rammene ikke er lagt til rette for det omfattende arbeidet som Rekomp-samarbeid krever (Sivertsen et al., 2021). Et innblikk i lederes erfaringer vil kunne bidra til videreutviklingen av disse funnene. Foreløpige funn viser at en klar retning for arbeidet og inkludering av pedagogiske ledere både i nettverkssamlinger og i implementeringen av utviklingsarbeidet er vesentlig. I tillegg oppleves det som en styrke for barnehagens endringsarbeid, at ledere fra barnehagens nettverksgrupper møtes jevnlig i nettverkssamlinger for faglig påfyll om felles tema.

Nøkkelord: Barnehageledelse, distribuert ledelse, kompetanseutvikling, profesjonelle læringsfellesskap, Rekomp

17. Barns trivsel i barnehagen. Hvilke forståelser av begrepet trivsel uttrykker barnehagelærere i samtaler med hverandre?

Pia Elisabeth Dedichen Paulsrud

Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning, Trondheim, Norway

I det norske språket finnes det mange ord og uttrykk som brukes for å beskrive fenomener som ligner på trivsel, for eksempel livskvalitet, psykisk helse og lykke (Helsedirektoratet, 2015; Næss et al., 2012). Barns trivsel er beskrevet som selve kjernen av formålet i den nordiske barnehagen (Urban et al., 2022). Begrepet trivsel er preget av en rekke ulike forståelser, samtidig som det beskrives å være i kontinuerlig endring (Gjedde, 2023; Marchall & Thingstrup, 2019; Molbæk, Boye Koch & Villumsen, 2023). Forskningsspørsmålet i denne studien omhandler å utforske hvilke forståelser av begrepet trivsel norske barnehagelærere uttrykker i samtaler med hverandre. Studien er en del av mitt Ph.d.-prosjekt om vurdering av trivsel i barnehagen.

Arbeid med barns trivsel i barnehagen har vært beskrevet i barnehagens styringsdokumenter helt fra første forskrift om daginstitusjoner i 1954, der det beskrives at: «Særlig vekt skal legges på at barn trives og føler seg trygge» (Stortingsmelding 41, 2009). Arbeid med barns trivsel er fremdeles en svært viktig del av barnehagens og barnehagelærerens oppgaver og oppdrag.

Denne presentasjonen tar utgangspunkt i tre fokusgrupper med totalt 14 barnehagelærere der jeg utforsker hvilke forståelser av begrepet trivsel barnehagelærerne uttrykker. Gjennom tematisk analyse finner jeg at barnehagelærerne forstår begrepet trivsel som både mangfoldig og komplekst. Det er også relevant å løfte fram at barnehagelærerne uttrykker at de savner å diskutere viktige faglige temaer og begreper, som for eksempel trivsel, med hverandre i barnehagehverdagen.

Nøkkelord: Trivsel, sensitiverende begrep, barnehagelærere, profesjon, fokusgrupper.

18. Ansvarleg innovasjon i barnehagelærerutdanninga

Liv Torunn Grindheim, Svein Gunnar Sjøtun

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

Til tross for barnehagelærerutdanninga sitt viktige mandat om å utdanne barnehagelærarar som kan skape gode kvardagar til det beste for barn og samfunn, har utdanninga låg status og minkande studenttal. Det blir spurt etter produktive endringar og utdanningsreformer. Ein kritikk av slike reformer er at dei ofte blir opplevd som lite effektive eller relevante for profesjonalisering av barnehagelærerutdanninga. Fleire etterspør innovasjonar som er tett på praksis og involverte aktørar, assosiert med menneskeleg kreativitet og evne til å finne nye tilnærmingar gjennom idear som blir skapt i sosiale relasjonar. Det er få forskingspubliseringar om innovasjon i barnehagelærerutdanninga. Dessutan er den innovasjonen som blir vist til, sjeldan teoretisert (Ellis et al., 2023). For at kreative, samskapande endringar skal vere profesjonelle, forskingsbaserte og tenlege utover konteksten der endringa skjedde, krevst også samskaping av relevante teoriar. Men *korleis kan innovasjon teoretiserast i barnehagelærerutdanninga?* Vi foreslår teoriar om ansvarleg innovasjon (Sjøtun & Solheim 2023). I motsetnad til tradisjonell (industriell) innovasjon er ansvarleg innovasjon normativ og verdibasert, og kan handle om prosessuelle løysingar av motsetnadsfulle samfunnsutfordringar der det ikkje finns ei beint-fram-løysing. Vi vil presentere utfordringar i barnehagelærerutdanninga i lys av teoriar om ansvarleg innovasjon, og diskutere korleis møte mellom barnehagelærerutdanninga og innovasjonsfeltet, eventuelt kan styrke begge felta.

- Ellis, V., et al. (2023). Redefinition/redirection and incremental change: A systematic review of innovation in teacher education research. *Teaching and Teacher Education*, 121, 103918
- Sjøtun, S. G., & Solheim, M. C. (2023). Exploring the geographies of responsible innovation. *Norsk Geografisk Tidsskrift-Norwegian Journal of Geography*, 77(1), 1-9.

19. Bærekraft i barnehagen - mer enn naturopplevelse, kildesortering og gjenbruk?

Kamal Prasad Acharya

Institutt for idrett, kosthold og naturfag, Høgskulen på Vestlandet Bergen, Norway

Bærekraftig utvikling er et sentralt tema for barnehagens verdigrunnlag i rammeplanen (2017). Rammeplanen påpeker at barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftig samfunn. I praksis innebærer dette at barnehagen skal jobbe med temaet for ulike aldersgrupper, for kortere og lengre tidsrom, samt dokumentere og vurdere sine pedagogiske praksiser. Likevel har barnehagene blitt kritisert for at de ikke jobber systematisk med temaet. For å undersøke hvordan barnehagene jobber med temaet, har jeg analysert årsplanene (for 2022/23) fra barnehagene i Bergen kommune. Av de 230 barnehager i kommunen, hadde 194 oppdaterte årsplaner, 13 hadde gamle årsplaner, 2 hadde oppdaterte årshjul, mens 21 ikke hadde lagt ut årsplanen på nettside i det hele tatt. Mange barnehager har valgt bærekraftig utvikling som et satsningsområde for barnehageåret. Det er mange interessante aktiviteter som barnehagene har jobbet med innenfor bærekraftig utvikling. De meste vanlige aktivitetene var naturopplevelser (154), samtaler og undring (85), kildesortering (84) og gjenbruk (83). Mange av aktivitetene hører til miljø- og sosiale forhold, men få har hatt fokus på økonomiske forhold. Flere aktiviteter er imidlertid identifisert som tverrfaglige og de er sammenhengende, men barnehagene har ikke dokumentert tverrfagligheten av oppleggene.

Nøkkelord: Bærekraftig utvikling, barnehage, kildesortering, naturopplevelser, rammeplan

20. Mangfold i "barnehøyde" - en studie av barns forståelser av kulturelt og språklig mangfold i barnehagen

Maria-Rosa R. Doublet¹, Hilde B. Hjertager Lund²

¹Høgskulen på Vestlandet, BERGEN, Norway. ²Universitetet i Bergen, BERGEN, Norway

Den norske barnehagen er mangfoldig. I 2023 hadde 20 prosent av alle barnehagebarn minoritetsbakgrunn (SSB, 2022). Forskning på kulturelt mangfold i barnehagen har gjerne undersøkt barnehagens arbeid med kulturelt mangfold (se for. eks. Glaser, 2018; Lund, 2023; 2022, Sønsthagen. 2018). Færre har studert barns opplevelser og deres perspektiver på mangfold av kulturer og språk i barnehagen.

I denne studien støtter vi oss på Nobert Elias (1994) sin teori om «sivilisasjonsprosesser» (civilising processes) der barn ses som viktige «potensialer» for framtiden. I lys av dette ser vi barnehagen som en viktig aktør for framtidige borgere i samfunnet, og at barn dermed kan ses som *sivilisasjonsagenter* i egne utviklingsprosesser, som skal lære å oppføre seg i tråd med kulturelle normer (Gulløv& Gillam, 2019, Kimathi, 2023).

Hvordan «ser» barn kulturelt og språklig mangfold? I dette prosjektet utforskes barns møter med ulike kulturer og språk i barnehagen. Gjennom barns perspektiver mener vi denne studien kan bidra med innsikter, som kan utfordre barnehagens møter og forståelse av kulturelt og språklig mangfold. I studien utforskes følgende problemstilling: *Hvordan forstår barn mangfold av kultur og språk?* Hvilke stemmer anerkjennes, og hvilke konsekvenser kan dette ha for inkludering og tilhørighet?

Studien benytter seg av kvalitativ metode; intervju av barn i alderen 4-6 år, og intervju og observasjon av barnehagepersonalets arbeid med kulturelt og språklig mangfold. Ved å ha søkelys på hvordan barn oppfatter mangfold av kultur og språk, kan vi få kunnskap om hvilke verdier og handlemåter som anerkjennes i barnehagen.

Nøkkelord: Mangfold, flerspråklighet, barneperspektiv

21. Barnehage og høyskole hånd i hånd? Om roller og forventninger i partnerskap

Nina Anette Angeltveit, Lill Krestin Ryland

NLA høgskolen, Bergen, Norway

Regional kompetanseheving (Rekomp) er en nyere samarbeidsordning mellom barnehage og Høgskole/universitet, med mål om kvalitetssikring, kompetanseheving og samskaping til gode for begge parter. Vår forskning undersøker hvordan ansatte i barnehagen og høyskolen opplever partnerskap i Rekomp, gjennom å belyse roller og forventninger partene har til hverandre, og hva dette gjør med samarbeidet.

Forskningsspørsmålet er «Hvilke rolleforståelser og forventninger har partene i Rekomp, og hvordan kan dette påvirke samarbeidet?»

Undersøkelsen bygger på tidligere forskning om partnerskap mellom høgskole/universitet og skoler i Dekomp, som er et tilsvarende samarbeid i skolesektoren (Fjeld et al, 2022; Coburn og Penuel, 2016; Zeichner, 2010). Tilsvarende forskning om partnerskap mellom barnehage og høgskolesektoren er ikke funnet.

Data er samlet inn gjennom en kvalitativ spørreundersøkelse i barnehage- og høgskolesektoren.

Resultatene viser at det er en spenning mellom egen rolleforståelse og forventninger til hverandre i partnerskapet og det kommer frem at det er uklarerheter i forståelsen av å være i et partnerskap. Funn viser også at det er stor enighet om, og en forventning til, at partnerskapet i stor grad handler om å utvikle barnehagen og dens pedagogiske praksis.

Resultatene ses opp mot kompetanse og kvalitetsheving i ulike styringsdokumenter (Kunnskapsdepartementet, 2017, 2022; Utdanningsdirektoratet, 2021) og drøftes i et teoretiske rammeverk om barnehagen som en lærende organisasjon (Alvestad og Jernes, 2022; Senge 1999), partnerskap (Lillejord og Børte, 2014, 2016), og roller (Loughran, 2011).

Nøkkelord: partnerskap, Rekomp, barnehagebasert kompetanseutvikling, rolleforståelse, lærende organisasjon.

22. 'Å bli stor' - Forhandlinger om subjektposisjoner i barns overganger til storbarnsavdeling

Tina Binfield-Skøie

Universitetet i Agder, Kristiansand, Norway

Studien retter søkelyset mot overganger mellom avdelinger i barnehagen. Tidligere forskning på institusjonelle overganger, eksempelvis fra hjem til barnehage og fra barnehage til skole, belyser barns prosesser med å navigere i nye og ukjente institusjonelle kontekster. Endringer i barns institusjonelle omgivelser i løpet av barnehagen er derimot lite belyst. Studien tar sikte på å løfte fram barns overganger innad i barnehagen som re-orienteringsprosesser mellom det kjente og ukjente. Studien belyser overgangen som en aktiv, og potensielt krevende prosess, der barnehageansattes rolle i møte med barns orienteringsprosesser kan være avgjørende for barns muligheter til å bli del av fellesskapet på storbarnsavdelingen.

Studien er en del av et større etnografisk doktorgradsprosjekt som undersøker barns overganger innad i barnehagen. Et seksukers feltarbeid fulgte 13 barns overgang fra småbarnsavdeling til storbarnsavdeling sommeren og høsten 2023. Ved å analysere barns relasjonelle og institusjonelle handlinger løfter studien fram barn som aktive institusjonelle bidragsyttere (Juhl, 2023).

Den teoretiske rammen for studien belyser subjektposisjoner som relatert til elementer av identifikasjon og meningsskaping for individer innenfor ulike sosiale kontekster (Törrönen, 2001, 2014). Overgangsperioden kan forstås som en periode der barn er mellom kontekster der barnas tidligere erfaringer danner utgangspunktet for identifikasjon i deres nye kontekst.

Foreløpige funn peker på at overgangen til storbarnsavdeling medfører at overgangsbarnas forhandlinger om subjektposisjoner på storbarnsavdelingen handler om elementer av *å høre til*, *identifikasjon som 'stor'*, og *utfordringer med å bli posisjonert som stor*. Funnene indikerer at det er et skille mellom oss, de eldre på avdelingen, og de nye, overgangsbarna, i overgangen. Samtidig posisjonerer overgangsbarna seg som 'store' ved å ta aktivt del i fellesskapet på deres nye avdeling.

23. Digital veilednings betydning for utvikling av lederes kompetanse om dialogisk samhandling

Ingrid Midteide Løkken^{1,2}, Mikhail Gradovski^{2,3}

¹Handelshøyskolen BI, Oslo, Norway. ²Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway.

³Høgskolen på Vestlandet, Bergen, Norway

Digital veiledning er en arbeidsform for kompetanseutvikling av ledere i barnehagesektoren. Målet med kompetanseutviklingen i konteksten hvor denne formen brukes er å utvikle ferdigheter og kunnskaper knyttet til ledelse av samspillskvalitet med personalet. Det å ha dialogisk samhandling med personalet er en sentral oppgave i dette arbeidet. Deltagerne skal gjennomføre samtaler, veiledninger, lede utviklings- og refleksjonsprosesser og gi tilbakemeldinger. Studiens problemstilling er: *Hvordan bidrar digital veiledning til at deltagerne på et videreutdanningskurs for ledere i barnehagesektoren erverver nye ferdigheter og kunnskaper innen området dialogisk samhandling med personalet?*

Det vil også være interessant å undersøke om og eventuelt hvordan deltakerne opplever at denne veiledningen får betydning for deres ledelsespraksis. Basert på funnene i studien ønsker vi også diskutere hvilke konsekvenser får bruken av digital veiledningsformen for de prosessene som aktiveres i veiledningssekvensene, som refleksjon, kommunikasjon, dialog og spørsmålstillinger og koplingen mellom praksis og forskning på temaet hos deltagerne.

Mål: Studien har til hensikt å bidra med ny kunnskap om bruk av digital veiledningsformen i videreutdanningskurs for ledere i barnehagesektoren.

Metode: Kvalitative spørreundersøkelse som vil sendes ut til deltakerne i etterkant av veiledningsøkten og analysen av gjennomførte digitale veiledningene av deltagerne basert på veilederens refleksjonsnotater. Antall deltakere: mellom 54 og 180 fra 18 barnehager.

Foreløpige resultater: Denne studien er i planleggingsfasen og ingen resultater er foreløpig samlet inn.

Implikasjoner for praksis: Studien vil kunne bidra med kunnskap om digital veiledning for utvikling av dialogisk samhandling hos ledere i barnehagesektoren.

Keywords: Digital veiledning Dialogisk samhandling Utviklingsprosesser Kompetanseutvikling

24. Lojalitetsdilemmaer i "tilvenning" i den kulturelt mangfoldige barnehagen: Samhandling og ledelse

Lina Lillebø Bjunes

NLA Høgskolen, Bergen, Norway

Når barn begynner i barnehagen, blir de møtt med den pedagogiske praksisen «tilvenning». Presentasjonen tar utgangspunkt i en litteraturgjennomgang basert på forskningsspørsmålene: «Hva fremtrer i forskning og faglitteratur om «tilvenning» i den kulturelt mangfoldige barnehagen? Hva kan dette bety for ledelse?» Med inspirasjon fra Møllers teori om lojalitetsdilemmaer (Møller, 1996) blir det diskutert hva funnene kan bety for ledelse på mellomledernivå.

Etter litteratursøk i norske og internasjonale databaser ble det bare funnet fire artikler som, på ulike vis, omhandler «tilvenning» i den kulturelt mangfoldige barnehagen i norsk kontekst (Belseth, 2020; Birkeland, 2021; Kalkman, 2019; Sadownic, 2018). Funnene viser at «standarden» for «tilvenning» med fordel kan utvides eller justeres i møte med enkeltbarn og -foreldre. Det ses behov for ny kunnskap, åpenhet og refleksjon angående praksis. Når det gjelder ledelse trer to temaer frem: Organisering og kompetanse, med trygghet som det man søker å oppnå.

Samhandling er sentralt i ledelse i «tilvenning»: Samhandling med føringer, tradisjoner, kollegaer, barn og foreldre. Ledelse kan omhandle å manøvrere mellom å forholde seg til en «standard» og samtidig ha et åpent sinn i møte med enkeltbarn. Det kan handle om å balansere mellom lojalitet til medarbeidere og lojalitet til barn/foreldre. Mellom lojalitet til faglig kompetanse og skjønn, og lojalitet til offentlige føringer og/eller tradisjoner i barnehagen. Det kan handle om å tilrettelegge for refleksjon og kompetanseheving i personalgruppen, gjerne med utgangspunkt i opplevde dilemmaer, med tanke på å endre praksis til barnas beste.

Nøkkelord: Tilvenning, samhandling, dilemmaer, ledelse, kulturelt mangfoldig barnehage.

25. Arbeidslivsrelevant læring i barnehagelærerutdanningen

Monica Karlsen, Lisbeth Dahl

Universitetet i Sørøst Norge, Notodden, Norway

Innlegget baseres på en autoetnografisk studie av to universitetslektorens erfaringer og refleksjoner fra Rekomp samarbeid og hvordan samarbeidet påvirker undervisning i lederemner i barnehagelærerutdanningen. Autoetnografisk metode hviler på en grunnleggende holdning om at kunnskap utvikles mellom mennesker, i møter mellom historier, erfaringer, kontekster og fortolkninger (Karlsson et al., 2023). Studien baseres på forfatternes historier og refleksjoner om hvordan Rekomsamarbeidet påvirker undervisningen og fremmer læring om ledelse, innsikt i endringsledelse, ledelse i spenningen mellom praksis og styringsdokumenter og ledelse som bidrar til felles forståelse og motivasjon.

Arbeidslivsrelevans er et sentralt aspekt ved kvalitetsbegrepet i høyere utdanning, for å forberede studentene på å bruke ferdighetene sine i arbeid, slik disse arenaene er i dag, og kan bli i fremtiden (Meld. St. 16(2016–2017)). Studien relaterer seg til hvordan erfaringer fra Rekomp samarbeid initierer studentsentrerte læringsmetoder som øker studentenes kompetanseportefølje: - de lærer å samarbeide, og de øker motivasjonen ved å bruke realistiske eksempler (Damsa et al., 2015). Det er lite oppmerksomhet rettet mot hvordan erfaringer fra Rekomp kan implementeres i utdanning (Reinertsen et al, 2020). Spørsmålet som stilles er: Hvordan fremme arbeidsrelevant læring om ledelse i barnehagelærerutdanningen?

Nøkkelord: arbeidslivsrelevans, læring om ledelse, studentaktiv læring, Rekomsamarbeid, dialogisk autoetnografi.

26. Barnehageansattes perspektiver på voksenrollen i deres tilnærminger til tid og materiell i matematisk arbeid med de yngste barna

Jovana Ackovic

OsloMet, Oslo, Norway

Denne studien undersøker barnehageansattes perspektiver på voksenrollen i forhold til tid og materiell i matematisk arbeid med barn opp til tre år. Basert på Franzens distinksjon mellom to typer voksenroller «reisevenn» og «reiseguide», som er knyttet til to ulike læringssyn, gjennomførte jeg intervjuer med 10 ansatte for å få innsikt i deres forståelser av hvordan de bruker tid og materiell for å bidra til småbarns matematiske læringsmuligheter. Analysen antyder at barnehageansattes valg om tid og materiell ble påvirket av ulike forståelser av hvordan barn tilegner seg matematisk kunnskap. Kommentarene deres om bruk av tid og materiell illustrerte Franzens roller, reisevenn og reiseguide, i tillegg til en tredje rolle - «inspiratorrollen». Mens reisevenntilnærmingen til tid og materiell er spontan og barnestyrt, er reiseguidetilnærmingen voksenstyrt med planlagt bruk av tid og materiell for å veilede barnet mot det den ansatte anser som betydningsfullt. Inspiratorrollen kombinerer elementer fra begge tilnærmingene ved både å gripe inn i spontane situasjoner for å inspirere videre utforskning og ved å planlegge tid og materiell for å inspirere barna til matematisk tenkning. På den måten fungerer inspiratorrollen som et mellomledd mellom reisevenn- og reiseguiderollen, og representerer et kontinuum mellom disse to ytterpunktene. Resultatene indikerer at det er behov for ytterligere forskning om hvordan barnehageansatte bruker tid og materiell for å inspirere småbarn til å engasjere seg i matematikk og hvordan de begrunner sine valg.

27. “Man kan ikke bare motta og sluke rått” - Barnehageansattes opplevelse av sammenheng i møte med ReKomp i Agder.

Lisa Annika Brandt, Trine Smiseth Dale, Torild Marie Olsen

Universitetet i Agder, Kristiansand, Norway

Paperet er en videreføring av et forskningsprosjekt gjennomført på ReKomp i Agder, med mål om økt forståelse for barnehagefeltets møte med ordningen (Olsen et al., 2024). I dette paperet diskuterer vi ordningens grunnleggende prinsipp om barnehagebasert kompetanseutvikling i lys av Aaron Antonovskys (1987) teori om opplevelse av sammenheng (OAS). Opplevelse av sammenheng er i senere tid blitt utvidet til å innbefatte kollektive perspektiver (Jenny et al., 2022) og er sentrert rundt de tre dimensjonene begripelighet, håndterbarhet og meningsfullhet.

Vårt empiriske utgangspunkt er fem fokusgruppeintervju med til sammen 30 pedagogiske ledere, intervju av 15 styrere og to design-thinking inspirerte workshops med henholdsvis pedagogiske ledere og styrere. Informantene er geografisk knyttet til tre ulike regioner i Agder, fra helt vest til helt øst i fylket, som Universitet i Agder samarbeider med.

Våre funn viser at det har tatt tid å forstå innretningen på ordningen. Mange informanter opplevde imidlertid ordningen som begripelig under prosjektperioden, og flere ga uttrykk for fremgang i sin kompetanseutvikling. Likevel kan det synes som om ordningens innretning i noen regioner kan gå på bekostning av barnehagelæreres autonomi og profesjonsetikk. Dette kan også ses i tråd med tidligere forskning på arbeidsvilkår i barnehagefeltet (Damsgaard et al., 2015; Knaben & Abrahamsen, 2017; Pettersvold & Østrem, 2018). Vi anser høy kollektiv OAS som vesentlig for å oppnå reell barnehagebasert kompetanse utvikling, og vi vil løfte frem faktorer som synes å fremme og hemme begripelighet, håndterbarhet og meningsfullhet i møte med ReKomp-ordningen

28. Hvem skal få definere barnas lek - om behovet for kompetanseløft i forståelsen av barns lek på tvers av nivå og fag

Thea Hesby Martens

Fagskolen Rogaland, Helse og oppvekst, Stavanger, Norway

I løpet av skoleåret 2023-2024 utarbeidet Fagskolen Rogaland, i samarbeid med Professor Anne Greve og to barnehagelærere; Siri Haga og Elin Bø Roverud, utdanningen; Verdien av lek i barnehage og skole (60 stp.). Utdanningen var tiltenkt fagarbeidere og lærere i barnehage og skole. Gjennom primæropptaket i samordna opptak, fikk utdanningen kun 4 primærsøkere. Derfor vil den bli trukket førstkomende studieår. På studieretningen; «Spesialpedagogisk arbeid med barn og unge», hadde vi 73 primærsøkere. Dette skjer i en tid hvor barndommens egenverdi og barns forutsetninger for å leke innskrenkes, både gjennom innrammingen av barnas livsverdener og gjennom ulike definisjoner på hva lek kan være...

Jeg vil invitere til innlegg «Hvem får definere barnas lek?», en presentasjon om behovet for mer inngående og dypere forståelse av begrepet lek på tvers av fag og nivå i barnehagen og skolen.

I innlegget vil jeg henvise til blant annet Öhman (2020) sitt slående begrep; «*lekestyrke*» og Greve m.fl (2023) sin utforskning av spørsmålet; *Hvordan kan lærere delta i barns dramatiske lek på måter som inspirerer til mer lek?*

Bidraget har til hensikt å fremsnakke initiativ til kompetanseløft i forståelsen av barns lek på tvers av nivå og fag. Høyere yrkesfaglig utdanning kan skape en synergieffekt mot barns mulighetsrom til å definere sin egen lek med et (leke)støttende personal.

29. Mobilisering av pedagogisk kapasitet rundt barna

Thea Hesby Martens & Jorunn Løge

Fagskolen Rogaland, Helse og oppvekst, Stavanger, Norway

I Meld.St 6:(2019-2020) slår Nordahl m.fl. fast at barn møter varierende kvalitet i barnehage og skole. Stortingsmeldingen oppfordrer til mer inkluderende praksis sammen med andre aktører i støttesystemene. Hjelmbrække (2020) skriver om laget rundt barnet, der hun beskriver behov for tette samarbeid mellom ulike aktører som berører barn med behov for særlig omtanke og tilrettelegging. Laget rundt barnet er et godt brukt begrep i oppvekstsektoren, og samarbeid vektlegges.

I barnehage og skole er det både barnehagelærere, lærere, fagarbeidere og ufaglærte som er i kontakt med barna, og som utgjør aktøren. Dette har betydning for forståelser av begrepet pedagogisk ledelse, samtidig som det retter oppmerksomhet rundt spørsmål om relevant kompetanse.

Fra erfaring i barnehagefeltet innenfor ulike posisjoner som både assistent, pedagogisk leder, spesialpedagog og veileder har spørsmål om fagkompetanse til stadighet meldt seg. Pedagogikkfaget og laget rundt alle *barndommer* medbringer et uforlignelig behov for kunnskaper, ferdigheter og menneskelige kvaliteter. Gjennom høyere yrkesfaglig utdanning har både skolen og barnehagen en ubenyttet faglig kapital. Dette kan sette implikasjoner for kvalitet, pedagogisk ledelse og fagarbeiderne.

Vi vil med dette invitere til et interaktivt verksted for samskapt forståelse av kvalitet, pedagogisk ledelse og fremtidens fagarbeidere. Vi kan sammen skape synergieffekter av høyere utdanning på tvers av fag og nivå, for å mobilisere pedagogisk kapasitet rundt barna. Målet med verkstedet er brobygging mellom de ulike utdanningene innenfor universitet- og høyskole, og høyere yrkesfaglig utdanning til inspirasjon for å oppdatere og videreutvikle utdanningstilbud for pedagogisk personal i barnehage og skole.

30. Barnet først og diagnosen etterpå? Refleksiv praksisforskning i barnehagelærerutdanningen.

Henriette Oseth-Andersen, Anne Torill Kimerud

Universitetet Sørøst-Norge, Notodden, Norway

Undersøkelsen handler om forskning på egen undervisningspraksis hvor målet var å aktivisere studentenes allmennpedagogiske kunnskap i møte med barn med særskilte behov og dermed også kvaliteten på (ut)danningen og pedagogisk innovasjon. Artikkelen løfter frem etablerte diskurser eller tatt for gitt sannheter, som har innvirkning på hvordan vi tenker for eksempel om barn med særskilte behov, for deretter å diskutere årsaken til forståelsen, og hva som må til for å i større grad utfordre dette tankesettet. Dette for å bidra til utjevning, mangfold og likhet for ALLE barn i barnehagehverdagen jf. spesifisering i ny forskrift for Rammepplan for Barnehagelærerutdanningen 'helhetlig pedagogisk tilnærming' (Kunnskapsdepartementet, 2023).

Forskningsspørsmålet er hvorfor allmennpedagogisk kunnskap mister sin kraft i møte med barn med særskilte behov?

Perspektiver om spesialpedagogisk forståelse og diagnose opprinnelse, behovet for kategorisering, hva som fører til dette og hvorfor, er interessant for denne artikkelen. Forskning på diskursive forståelser av mennesker med funksjonssvikt (Grue, 2021, Franck, 2021,2024), forståelsen av 'makt i språk' (Palla, 2021) og endring i synet på diagnoser (Simonsen & Kristoffersen, 2017) har vært sentralt. Studien har en kvalitativ tilnærming og erfaringen fra praksisforskningen belyses ved hjelp av poststrukturelle teorier blant annet Lenz-Taguchi (2011) og Hammers (2017) forskning med utgangspunkt i Foucault.

Studien bygger på metoden refleksiv praksisforskning (Lindseth, 2020, Finlay, 2008) og har som mål å utvikle praktisk kunnskap gjennom refleksjon over egen profesjonell praksis. Dataene kommer fra diskusjoner mellom forskerne. Fortellingen som oppstod viste diskrepans mellom undervisningens intensjon og resultat og fortellingen ble analysert ved hjelp av narrativ analyse (Johannesen et al, 2018). Hovedpoenget er å undersøke om diskursive forståelser av barn med særskilte behov, skygger over den allmennpedagogiske kunnskapen. En mulig konsekvens av et miljø der skillelinjen mellom barn og barn med særskilte behov er sterkt fremtredende, kan være at man legger merke til det som skiller fremfor det som forener.

Studien har overføringsverdi til andre temaer som også er omkranset av mange diskurser, slik som for eksempel 'doktorlek'. Hvis allmennpedagogisk kunnskap usynliggjøres, kan diskurser få mer plass og kan stå i veien for å nå målet om helhetlig pedagogisk tilnærming.

31. Forestillinger om sang i barnehagens endrings- og utviklingsarbeid

Trude Kyrkjebø, Inger-Lisa Møen

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

Formålet for studien er å se på hvilken plass og rolle sang kan ha i endrings- og utviklingsarbeid i barnehagen.

Bakgrunn for studien er knyttet til Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (Rekomp), og barnehager som har valgt tema i denne satsingen. Tradisjonelt har sang hatt en viktig plass i norske barnehager. I rammeplan for barnehagen nevnes sang som arbeidsmåte i alle fagområder, men har ikke en fremtredende plass. De senere år er det gjort flere studier for å se på ulike sider ved sang i barnehagen.

I denne studien kobler vi sentrale teoretiske perspektiver fra pedagogikk og musikk. Arbeidet knyttes blant annet til sosiokulturelle teorier med vekt på danning og barns vilkår i barnehagen i tråd med diskursorientert analyse. Analysen baserer seg på empiri samlet fra fokusgruppeintervjuer med styrer og prosjektgruppe, prosjektdokumenter, dokumentasjon fra barnehagene og egne arbeidsnotater.

Innledende analyser peker i retning av at et bevisst arbeid med sang i barnehagens hverdag har potensiale for å styrke relasjonene mellom barn, personale og andre aktører i og utenfor barnehagen. Det ser ut til å være ulik grad av bevissthet omkring sangens betydning i barnehagehverdagen. For eksempel kan sangen noen ganger se ut til å komme i skyggen av implementering av standardiserte pedagogiske programmer eller andre pålagte aktiviteter initiert av eier.

Denne studien kan bidra til et økt oppmerksomhet mot sangens betydning i barnehagefellesskapet og for den enkelte, noe som også kan bygge opp under arbeid med språk, mangfold og inkludering i barnehagen.

32. Barnehagelærerstudenters utvikling av kompetanse i å lede foreldresamtaler.

Veronika Sørensen

Universitetet i Sørøst Norge, Horten, Norway

Undersøkelsen presenterer et prosjekt om studenters utvikling av kompetanse i å lede foreldresamarbeid og spesielt foreldresamtalen. Undersøkelsen er gjennomført tre ganger med tre ulike studentgrupper på 1. trinn i barnehagelærerutdanningen. Prosjektet består av undervisning med en teoretisk innføring supplert med ulike refleksjonsoppgaver underveis i undervisningen. Videre gjennomfører studentene rollespill der de øver på og utforsker ledelse av foreldresamtaler i grupper.

Problemstillingen er: Hvordan kan studenter utforske egen ledelse av foreldresamtale gjennom rollespill i barnehagelærerutdanningen?. Datamaterialet er studentenes besvarelser i en kvalitativ spørreundersøkelse, som utgjør til sammen 42 svar. Gjennom tematisk analyse av datamaterialet er de foreløpige funnene at en kombinasjon av faglig kunnskap og rollespill kan ha en positiv innvirkning på studenters utvikling av ledelsesferdigheter i foreldresamtalen.

Finne et al. (2017) dokumenterer at samarbeid med hjemmet er noe av det nyutdannede lærere er usikre på og mangler kompetanse i. Intensjonen er derfor at dette prosjektet kan bidra med kunnskaper til barnehagefeltet og barnehagelærerutdanningen.

33. Generasjonsmøter i nærmiljøet: Samskaping for læring og mestring

Linda Fahle-Johansen, Tone Bye

Livsglede for Eldre, Oslo, Norway

Denne workshopen vil ta for seg betydningen av generasjonsmøter og hvordan samskaping på tvers av ulike virksomheter og generasjoner i nærmiljøet vil kunne bidra til å utvikle kunnskap, empati og holdninger til hverandre. Dette er en viktig innsats for vår organisasjon, Livsglede for Eldre, sitt arbeid. Vi har etablert et omfattende nettverk med over 600 barnehager, kjent som livsgledebarnehager, over hele Norge, som aktivt legger til rette for gjennomføring av generasjonsmøter. I Czarecah Oropillas forskning "Exploring intergenerational engagements and programs in the field of early childhood education and care" kommer det frem på generasjonsmøter er en viktig arena for læring, utvikling og kulturell dannelse (Oropilla, 2023; Oropilla, 2021; Oropilla & Ødegaard, 2021). Vi forankrer vårt arbeid i denne forskningen og søker å tilby praktiske metoder for å implementere generasjonsmøter gjennom workshopen.

Ved å dele kunnskap, erfaringer og perspektiver kan generasjonsmøter bidra til å etablere et mer mangfoldig og empatisk læringsmiljø der alle deltakere føler seg sett, hørt og verdsatt. I løpet av workshopen vil deltakerne få muligheten til å delta i reflekterende øvelser, som vil gi dem konkrete verktøy og metoder de kan ta med tilbake til sine respektive barnehager for å initiere generasjonsmøter.

34.Samskaping mellom faglærere, praksislærere og studenter - erfaringer med ny praksismodell i kunnskapsområdet kunst, kultur og kreativitet (KKK)

Astrid Øien Halsnes¹, Lene Nottveit¹, Marit Eidsnes²

¹NLA Høgskolen, Bergen, Norway. ²Kidsa Myrdal, Bergen, Norway

Prosjektet skal og har utviklet, prøvd ut og evaluert en ny praksismodell i KKK som styrker kvalitet i samarbeid mellom utdanning og praksisfelt i tillegg til et styrket praksisstudie.

I dag har NLA Høgskolen et etablert samarbeid med tre Lærerutdanningsbarnehager i to ulike kommuner(Lærerutdanning 2025 s.6). Prosjektet har en varighet på ett år og vil primært utprøves i LU-barnehagene og i en regulær praksisbarnehage. Med utgangspunkt i behovet for mer praksis og tettere samarbeidet mellom høgskole og praksisfelt ønsker vi å prøve ut en modell med styrking av praksis og noe undervisning/veiledning lagt til praksisbarnehagen der faglærere og praksislærere underviser/veileder sammen. NLA Høgskolen har over 20 års erfaring med Problembasert læring som arbeidsform/læringsaktivitet i barnehagelærerutdanningen. Som det vises til i nyere forskning (Meyer & Eilifsen 2017) etterlyses det at basisgruppearbeid (PBL) blir lagt til barnehagen.

Ny modell gir studentene 6 dager ekstra praksis og ytterligere 7 dager med PBL veiledning (undervisning) i barnehagen.

Målsetting:

Utvikling og uttesting av nye samarbeidsmodeller mellom praksis og utdanningssted som fremmer tettere samarbeid mellom aktørene, helhetlig tenkning og relevant opplæring for fremtidige barnehagelærere.

Modell for utprøving:

- Opplæring i PBL for studenter og praksislærere (uke1)
- En praksisuke i barnehagen(uke 4)
- Basisgruppeveiledning i barnehagen (fra uke 5)
- Langsgående praksis i 10 uker av kunnskapsområdet
- Underveis evaluering, studenter, praksislærere og faglærere skriver logg fra basisgrupper og praksis
- Erfaringsdeling/fagdag på høgskolen etter endt undervisning i uke 18.

Modellen er prøvd ut i ett kull i KKK, evaluert og prøvd ut i neste kulls praksisperiode KKK.

Erfaringene så langt viser et mye tettere samarbeid mellom barnehage og høgskole som styrker studentenes læring.

35. Foreldresamarbeid i praksisstudiet - Studenters og praksislærers erfaringer

Randi Moe, Ruth Ingrid Skoglund

HVL, Bergen, Norway

Innledning: Samarbeid mellom høgskoler og lærerutdanningsbarnehager (LU) er en del av Nasjonal strategi for lærerutdanning, 2025 for å øke kvaliteten i barnehagelærerutdanningen. I en av LU barnehagene ved HVL har det fra 2022 vært et forsknings- og utviklingsarbeid om å prøve ut nye former for samarbeid med foreldre, som også inkluderer praksisstudiet [\[RM1\]](#) til studentene.

Problemstilling: Hvordan erfarer studenter og praksislærere arbeidet med temaet foreldresamarbeid i praksisstudiet i en LU-barnehage?

Mål: Få kunnskap om hvordan praksisstudiet i en LU-barnehage kan forberede studentene til foreldresamarbeidet de skal utføre som kommende profesjonsutøvere.

Teori: Profesjonskvalifisering til profesjonell yrkesutøvelse og Engestrøms aktivitetsteori

Metode: Gruppeintervju med barnehagelærerstudenter i 1. og 2. klasse. Gruppeintervju med praksislærere for 1. og 2. klassestudenter.

Praksisfortellinger fra 1. og 2. klassestudenter om deres samhandling med foreldre og barn i bringe- og hentesituasjoner.

Foreløpige resultat:

Studentene har erfart det som arbeidsomt, noe «kunstig», men også utfordrende og lærerikt å delta aktivt i LU barnehagens utviklingsarbeid om foreldresamarbeid (som daglige møter med foreldre, utviklingssamtaler og foreldremøter etc.).

Samarbeid med høgskolen om utforming av oppgavene og forberedelser for praksis er nødvendig, men utfordrende å få til

Studentene ønsker mer medvirkning i innhold og utforming av praksisoppgaver om foreldresamarbeid, men også medvirkning i praksisstudiet som helhet.

Både studenter og praksislærere erfarer veiledning og personalet som rollemodeller som avgjørende for refleksjon og læring om arbeidet med foreldresamarbeid.

36. Profesjonsfaglig digital kompetanse med matematikk i barnehagen

Tamsin Meaney¹, Elena Severina¹, Marianne Undheim², Francesca Granone²

¹HVL, Bergen, Norway. ²UiS, Stavanger, Norway

I denne presentasjonen vil vi fokusere på barnehagelærerens profesjonsfaglige digitale kompetanse (PfdK) med matematikk i barnehagen, når målet er å støtte barnehagebarns matematiske utvikling og engasjement. Digitale teknologier kan inkludere roboter og apper m.fl. Utgangspunktet for vår undersøkelse var det europeiske rammeverket for digital kompetanse (DigCompEdu) (Redecker & Punie, 2017). I DigCompEdu beskrives 22 kompetanser knyttet til ulike sider ved bruk av digital teknologi i utdanning og læring – fra barnehage til høyere utdanning. For å koble DigCompEdu til arbeid i barnehage med matematikk, identifiserte vi potensielle tilpasninger til rammeverket ved å undersøke relevante forskningsartikler, med utgangspunkt i en kjerne på syv artikler. Basert på vår analyse av de inkluderte studiene, foreslår vi en tilpasning av DigCompEdu-kompetansen for barnehage som omhandler rollen som barnehagelæreren skal ha i barnas digitale lek slik at læringsmuligheter kan ta utgangspunkt i barnas interesser.

Vi koblet deretter det tilpassede DigCompEdu-rammeverket til Bishops seks grunnleggende matematiske aktiviteter (Bishop, 1988) for å fremheve mer eksplisitt hva slags matematikk som kan utforskes med digitale teknologier. Vi har siden brukt det tilpassede rammeverket til å utvikle ti moduler som skal gjøres tilgjengelig for bruk i matematikkundervisningen i barnehagelærerutdanningen. Vi vil presentere noen av disse modulene i presentasjonen.

- Bishop, A. J. (1988). Mathematics education in its cultural context. *Educational studies in mathematics*, 19(2), 179-191.
- Redecker, C., & Punie, Y. (Eds.). (2017). *European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu*. Publications Office of the European Union. doi:10.2760/159770, JRC107466

37. Validering av Trivselsmonitoren som et mål på barns subjektive trivsel i barnehagen

Børge Moe¹, Vera Skalicka^{2,1}, Ellen Beate Sandseter¹, Monica Seland¹

¹Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning, Trondheim, Norway.

²Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim, Norway

Forskningsarbeidet er en del av det treårige forskningsprosjektet KUMBA (Kvalitetsutvikling gjennom medvirkning i barnehagen). Prosjektet har til hensikt å utvikle et validert kvalitetssystem tilpasset den norske barnehagekonteksten, slik at barnehagene selv kan vurdere, og ikke minst arbeide med å utvikle, barnehagens kvalitet. Intensjonen i prosjektet har blant annet vært at barn skal kunne medvirke i utviklingen av barnehagens kvalitet. Barnas trivsel er en viktig del av barnehagens kvalitet. Rammeplanen tydeliggjør at barnas trivsel skal vurderes jevnlig, og barnas erfaringer og synspunkter skal være en del av vurderingsgrunnlaget (Utdanningsdirektoratet, 2017). Trivselsmonitoren har, i en revidert utgave (Trivselsmonitoren-R), vært et av verktøyene som benyttes i KUMBA.

Trivselsmonitoren er et digitalt strukturert samtaleverktøy til hensikt å gi de eldste barna i barnehagen en mulighet til å fortelle om sine erfaringer og opplevelser med å gå i barnehagen. Selv om Trivselsmonitoren har vært gratis tilgjengelig på internett for alle norske barnehager siden 2014, har den ikke blitt vitenskapelig validert tidligere.

I perioden 2022-2024 gjennomførte 20 medforskere, som var ansatt som barnehagelærere i 16 barnehager, 404 samtaler med barnehagebarn i alderen 4-6 år. Data ble analysert gjennom eksplorerende faktoranalyse. Cronbach's alpha ble kalkulert som et mål på dataenes indre reliabilitet. Videre ble det gjennomført korrelasjonsanalyser for å undersøke om det var en assosiasjon mellom Trivselsmonitoren-R og Leiden Inventory for the Child's Well-Being in Day Care (LICW-D). I denne presentasjonen vil det presenteres foreløpige resultater av analysene.

Keywords: barnehagekvalitet, barns medvirkning, trivsel, samtaleverktøy, validering

38. Trepertssamtalens potensiale som støttende for barnehagelærerstudenters profesjonsdanning

Janken Haagenrud

Universitetet i Sørøst-Norge, Vestfold, Norway

Tema og problemstilling: Tema for dette prosjektet er trepartssamtalen i praksis med barnehagelærerstudent, praksislærer og profesjonsveileder. Formålet med denne studien er å undersøke hvordan trepartssamtalen kan bidra til å fremme barnehagelærerstudenters deltakelse som et bidrag til studentenes profesjonsdanning. **Problemstilling:** Hvordan kan trepartssamtalen i praksis fremme studentenes deltakelse og profesjonsdanning? Tre forskningsspørsmål kan tydeliggjøre problemstillingen. Hvordan opplever studentene at de er deltakende i trepartssamtalen? Hva inviterer til deltakelse og hvilke initiativ tar studentene selv til deltakelse? Hva opplever studentene er premissene for å få utbytte av samtalen?

Teoretisk ramme: Det teoretiske rammeverket bygger på perspektiver om danning (Løvlie 2004) og profesjonsutvikling (Rønnestad 2010) Videre subjektivering (Biesta, 2014) koblet til aktiv deltakelse (Dewey 1933).

Metode: Metoden er en kvalitativ spørreundersøkelse. Analysen bar preg av en induktiv tilnærming, systematikk (Thagaard, 2018) og bruk av koding. Intensjonen var å møte materialet med et åpent sinn i en fram- og tilbake-prosess med gjentatte gjennomlesninger (Nilssen, 2014).

Foreløpig funn og drøfting: Barnehagelærerstudentenes beskrivelse av hvordan de deltar, og hvilken betydning deltakelsen har for deres utbytte av praksis er fremtredende. Et foreløpig funn synliggjør at studentenes egne praksiserfaringer er utgangspunkt deltakelse i samtalen. Et annet funn er at hvordan de forbereder seg før samtalen også har betydning for deltakelsen.

Studentene uttrykker at de opplever ulik forventning til hvordan de skal delta i samtalen. Det kan diskuteres om det er studentenes presentasjon av planer for gjennomføring av praksisoppgaven eller om det er egne erfaringer som innbyr til deltakelse.

Nøkkelord: Trepertssamtalen, deltakelse, subjektivering, praksiserfaring og profesjonsdanning.

39. Selvledelse i praksis - barnehagelærerstudenters lederutdanning

Heidi Østland Vala, Ingunn Sælid Sell

Universitetet i Sørøst-Norge, Notodden, Norway

Hensikten med denne studien er å undersøke barnehagelærerstudenters erfaringer med å lede seg selv i praksis. Selvledelse er en del av barnehagelærerens lederrolle, som blant annet handler om å reflektere over og faglig begrunne pedagogisk praksis. Barnehagelærerens pedagogiske lederansvar skal være et gjennomgående tema i utdanningen (UHR-lærerutdanning, 2018) og kompetanse i selvledelse er særlig viktig som en del av barnehagelærerstudentenes lederutdanning. I tillegg ser det ut til at barnehagelærerens profesjonelle kunnskap utfordres i norske barnehager (Kunnskapsdepartementet, 2018) og praksisbarnehagen er en sentral arena for studentenes profesjonelle utvikling (Vala & Sell, 2020). Sentrale teoretiske begreper er selvinnflytelse og selvkontroll (Manz, 1986), ledelse som engasjement, samarbeid og fellesskap (Mintzberg, 2009) og identitet i praksis (Wenger, 1998; 2004). Studiens data kommer fra 14 gruppeintervjuer i form av temaveiledning med totalt 83 barnehagelærerstudenter. Det empiriske materialet er abduktivt analysert og vi har tolket data og teoretiske ideer i lys av hverandre i en frem-og-tilbake-prosess. Studentene uttrykker at det å lede seg selv sammen med andre er verdifullt for deres utvikling som ledere. Videre viser funnene at det kan være utfordrende for studentene å stille spørsmål, diskutere, forhandle og opptre som pedagogiske ledere i praksis, og studien indikerer at studentene trenger støtte for å «ta sin plass» i praksisbarnehagen. Undersøkelsen bidrar med kunnskap om hva barnehagelærerstudenter erfarer som fremmede for selvledelse og profesjonell utvikling i lederopplæring i praksis.

Nøkkelord: Selvledelse, Pedagogisk autoritet, Praksisopplæring, Profesjonell utvikling, Kvalitet i barnehagelærerutdanningen

40. Nøkkelfaktorer for teknologibruk i barnehagelærerutdanningen

Sara Esmaeeli, Marianne Undheim UiS, Stavanger, Norway

I studien undersøker vi sentrale faktorer i barnehagelærerutdanningen for å forberede barnehagelærerstudenter på å bruke digital teknologi i barnehagen. Profesjonsfaglig digital kompetanse er listet opp som et gjennomgående tema i retningslinjer for barnehagelærerutdanning (UHR-Lærerutdanning, 2018, s. 6). Ifølge Rammeplan for barnehagen skal bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet bidra til å støtte opp om barns læreprosesser og gi alle barn et rikt og allsidig læringsmiljø (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44-45). Vårt syn på *digital teknologi* omfatter både digitale verktøy og digitale ressurser.

Som teoretisk rammeverk bruker vi teknologiakseptmodellen (TAM) for å analysere atferd knyttet til teknologiadopsjon blant barnehagelærerutdannere (Silva, 2015). TAM, som først ble foreslått av Davis i 1989, antyder at våre holdninger og intensjoner er sterke prediktorer for vår aktuelle adferd i forhold til teknologi. I denne studien undersøker vi hvordan TAM kan benyttes til å identifisere sentrale faktorer som forbereder barnehagelærerstudenter *til bruk av teknologi sammen med barn i barnehagen*. Vi benytter en multimetodisk tilnærming (Leech & Onwuegbuzie, 2009), nærmere bestemt en spørreundersøkelse (N=83) med både kvantitative og kvalitative data.

Resultatene av denne studien vil bidra til en dypere forståelse av hvordan fremtidige barnehagelærere kan forberedes bedre til å *bruke teknologi sammen med barn i barnehagen* på en pedagogisk adekvat måte, i tråd med den norske rammeplanen.

- Teknologiakseptmodellen (TAM)
- Perspektiver og holdninger til bruk av teknologi sammen med barn i barnehagen
- Barnehagelærerstudentenes forberedelse til bruk av teknologi sammen med barn

Referanser:

- Davis, F. D. (1989). Technology acceptance model: TAM. Al-Suqri, MN, Al-Aufi, AS: Information Seeking Behavior and Technology Adoption, 205, 219
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir. <https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>
- Leech, N. L., & Onwuegbuzie, A. J. (2009). A typology of mixed methods research designs. *Quality & Quantity*, 43, 265-275. <https://doi.org/10.1007/s11135-007-9105-3>
- Silva, P. (2015). Davis' Technology acceptance model (TAM) (1989). I M. N. Al-Suqri & A.S. Al-Aufi, *Information Seeking Behavior and Technology Adoption: Theories and Trends* (p. 205-219). IGI Global.
- UHR-Lærerutdanning. (2018). *Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning*. Universitets- og høyskolerådet. https://www.uhr.no/_f/p1/i8dd41933-bff1-433c-a82c-2110165de29d/blu-nasjonale-retningslinjer-ferdig-godkjent.pdf

41. Kompetanseutvikling i barnehagen: en review av tidligere forskning

Hanne Næss Hjetland, Camilla Skredderstuen Stolpe

OsloMet, Oslo, Norway

Barnehager er lærende organisasjoner som innebærer at de skal arbeide med utvikling av barnehagens praksis. Fra 2018 ble det igangsatt tilskuddsordninger der barnehager og kommuner søker om kompetansemidler i partnerskap med en høyskole eller universitet. I partnerskapene arbeides det med å utvikle kompetanse i barnehagene ut fra lokale behov. Formålet med dette prosjektet er å samle forskningslitteratur som har undersøkt kompetanseheving for barnehageansatte. Forskningsspørsmålene er 1) hvilke metoder og tilnærminger blir benyttet i kompetanseutvikling i barnehagen? 2) hvem deltar i kompetanseutviklingen? 3) hva er erfaringene til de som deltar i kompetanseutviklingen i barnehagen, og 4) hvilke endringer i praksis blir observert i barnehagen? Det er gjort et innledende søk i Oria databasen med følgende søkeord: kompetanseutvikling, profesjonsutvikling, lærende organisasjon, faglig utvikling, kompetanseløftet eller regional ordning og barnehage eller førskole. Publiseringssår ble begrenset til fra og med 2018, studiene skal være gjennomført i Norge, omhandle kompetanseutvikling i barnehagen og inneholde empiriske data. De 224 referansene fra Oria ble overført først til EndNote og videre til Covidence, hvor 20 duplikater ble fjernet. Begge forfatterne screenet først tittel og sammendrag. Av 204 titler og sammendrag, ble 188 ekskludert og 16 oppfylte inklusjonskriteriene og ble sendt videre til screening av fulltekst. Etter gjennomgang av fulltekstene ble ytterligere 8 ekskludert og de resterende 8 forskningsarbeidene er videre til ekstrahering av data. Videre arbeid i dette prosjektet vil være å utvide søket til flere databaser, hente ut data om metode, deltakere, erfaringer og endring og basert på dette sammenstille resultatene på tvers av de inkluderte studiene.

Keywords: kompetanseutvikling, review, kompetanseløftet, regional ordning

42. Språkstimulering i barnehagen gjennom bruk av musikk

Liv Ingrid Aske Håberg, Berit Huse

Høgskulen i Volda, Volda, Norway

Bruk av musikk skaper høve til dialogisk, semantisk, syntaktisk og pragmatisk kommunikasjon og samhandling, som er sentralt i språktileining (Bonde, 2010; Høigaard, 2019). Samanhengar mellom musiske aktivitetar og språkutvikling er i mindre grad undersøkt og formålet med studien er difor å undersøke korleis musikalske tilnærmingar i barnehagen kan støtte barns språklege utvikling. Utvalet i den empiriske undersøkinga er ein barnehage som gjennom utviklingsarbeid i samarbeid med forfattarane, sa ja til å også legge til rette for forskning. Utvalet består av fem tilsette og fem barn i alderen 1-3 år på ei småbarnsavdeling. Den metodologiske tilnærminga i studien er for det første observasjon i form av videoopptak av tilsette og born i musikk situasjonar, og for det andre intervju med tilsette (Fangen, 2010; Kvale & Brinkmann, 2015). Analyser av observasjonar viser at bruk av musikk kan styrke dialog og samspel. Sentralt i dialogen er leik med lyd og rørsele som fører til musikk og ord som blir uttrykt som ein resonans av opplevingane barna får i den musikalske interaksjonen med kvarandre og dei vaksne. I intervjuet peiker tilsette på utfordringar som manglande kompetanse i arbeidet med musikalske tilnærmingar. Studien drøftar korleis bruk av musikk kan skape ein utvida arena for personalets handlingsrom, og vidare korleis rammevilkår som rammeplanens føringar og barnehagelærarutdanningas innhald, legg til rette for å bruke musikk i språkarbeidet. Ein implikasjon av studien kan vere at det er behov for ei kvalitetsheving i bruk av musikk i barnehagen (Vist & Os, 2020).

43. Profesjonell ledelse på avdelingsnivå: pedagogiske leders erfaringer med å anvende EQUAL - et kvalitetsutviklingssystem

Kristine Warhuus Smeby

Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning, Trondheim, Norway

Forskningen har utspring i det pågående KUMBA-prosjektet hvor målsettingen er å utvikle et validert kvalitetsvurderingssystem til gratis bruk i norske barnehager. Systemet innebærer strukturerte samtaler med barn, og intern og eksternt observasjon av og med barnehagelærere.

Å utvikle kvalitet i alle barnehager er på den politiske agenda, men det er utfordrende å lede kvalitetsutvikling i organisasjoner hvor de ansatte har varierende fagkompetanse. Å utvide de pedagogiske lederes mulighetsrom for å lede kvalitetsutvikling på egen avdeling, samt utvikle deres vurderingskompetanse, kan være av avgjørende betydning for barnehagen som lærende organisasjon. En vesentlig teoretisk inngang er å forstå de utøvende barnehagelærerne som ledere av profesjonelle læringsfellesskap (Hargreaves & Fullan, 2014) på sine avdelinger.

Forskningen er basert på semi-strukturerte intervju med 17 pedagogiske ledere i 16 barnehager, strategisk utvalgt fra to norske fylker. Informantene har rollen som medforsker i prosjektet. Det betyr at de har deltatt på opplæring og gjennomført kvalitetsutviklingssystemet i sine barnehager. Formålet med studien er å forstå på hvilke måter/om kvalitetsutviklingssystemet kan bidra til å utvikle vurderingskompetanse og profesjonell ledelse.

Foreløpige funn antyder at de pedagogiske lederne som anvender det strukturerte kvalitetsutviklingssystemet har styrket de pedagogiske lederes profesjonelle praksis knyttet til kvalitetsutvikling på egen avdeling.

Nøkkelord: kvalitetsutviklingssystem, pedagogiske ledere, kvalitetsutvikling på avdelingsnivå, profesjonelle læringsfellesskap, vurderingskompetanse

44. Gir barnehagelærerutdanningen relevant lederopplæring for nyutdannede barnehagelærere?

Lise Hannevig, Lise Juritsen

**Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap, Institutt for pedagogikk,
Universitetet i Sørøst-Norge, Drammen, Norway**

Nasjonale retningslinjer (UHR, 2018) slår fast at barnehagelærerutdanning er en lederutdanning, og kvalitet i ledelse påvirker den samlede kvaliteten i det pedagogiske tilbudet til barna i barnehagen. (Kunnskapsdepartementet, 2013, 2016, 2017). Forskere har lenge argumentert for at ledelse må styrkes i lærerutdanningen (NOKUT, 2010, Ødegård, 2013, Mordal, 2014, Følgegruppa, 2017). Nyere forskning på veiledning av nyutdannede viser at ledelse fremdeles er et sentralt tema nyutdannede søker veiledning i (Halmrast et.al 2021) samtidig som nyutdannede opplever betydelige utfordringer med å være profesjonelle ledere for sine medarbeidere (Halland&Vinje, 2022). Det er behov for å se på hvordan manglende kompetanse innen ledelse kan være en utfordring også knyttet til rammene for barnehagelærerutdanningen og forbindelsen mellom undervisningsdesign og læringsutbytte vil være nyttig å få belyst.

Hensikten med denne studien er å få mer kunnskap om hvordan barnehagelærerutdanningen fungerer som lederutdanning. Er det behov for innovasjon i lederutdanningen? Spørsmålet som undersøkes er «hva erfarer nyutdannede barnehagelærere er nytten av egen lederutdanning?»

Ved hjelp av et sosialkonstruktivistisk læringsperspektiv (Gergen, 2010) og i lys av undervisningsdesign (Goodyear, 2015) vil studien diskutere sammenheng mellom utdanning og arbeidsliv (Smeby & Heggen 2014).

Brevmetode (Berg, 1999) og semistrukturerte fokusgruppeintervjuer (Halkier, 2010) med 23 tidligere studenter vil utgjøre empirien i denne induktive kvalitative studien.

Studien vil kaste lys over utfordringer i barnehagesektoren, og resultatene kan gi ny kunnskap om nyutdannedes opplevelse av nytten av egen lederutdanning. Studien vil kunne gi svar på hva som fungerer godt i tidligere studentenes undervisningsdesign samt gi forslag til innovasjon i dagens utdanningspraksiser slik at barnehagelærerutdanningen kan være relevant for profesjonsutøvelse av ledelse i praksis.

Stikkord: lederutdanning, innovasjon, barnehagelærerutdanning

45. "Å skape kunnskap samme" skal bli en rapport om samskaping og møte i det tredje rommet knyttet til Regional ordning for barnehagebasert kompetanseutvikling (ReKomp) mellom barnehagene i kommunene Skien og Siljan og Universitetet ved Sørøst-Norge (USN) opp mot fire fagseminar.

Hilde Schau Johannessen, Hege Rorge Solheim, Sunniva Bang

Universitetet i Sørøst-Norge, Porsgrunn, Norway

Vi utarbeider en rapport om samskaping i det tredje rommet knyttet til ReKomp mellom barnehagefeltet Skien-Siljan og USN. Hovedfokuset har vært fire fagseminar og prosessen frem mot dem; et for styrere/ressurspersoner, et for det pedagogiske personale, et for assistenter/fagarbeidere og avslutningsvis et for hele personalgruppen i barnehagen. Fagseminarene har hatt felles tilnærmet tematikk som blant annet ansvar, myndiggjøring og det å være profesjonell, knyttet til kompetanseheving for hele personalet i barnehagen. Vi har beskrevet fagseminarene og evalueringer av dem, som ble gjort fortløpende i etterkant. Hva har skjedd i de ulike møtene vi la opp til i fagseminarene, de ulike tredje rommene vi skapte, der barnehagefeltet og UH-sektoren møtes? Hvilke forutsetninger har de ulike tredje rommene og hvor mye samskaping har skjedd i dem? Hva tar vi med inn i disse tredje rommene, fagseminarene, både fra barnehagefeltet og UH-sektoren? Hvilke utbytte får de ulike aktørene etter fagseminarene og hva tas med tilbake til praksisfeltet og til UH-sektoren (det doble formålet)? Vi støtter oss både til Arhar et al. (2013) og Rubin (2020) som viser til Bhabha (2004; 1994) når det gjelder det tredje rommet. Videre tar vi utgangspunkt i Røiseland og Lo (2019) forståelse av begrepet samskaping. Empirien er basert på et fokusgruppeintervju med sentrale personer fra barnehagefeltet.

- Arhar, J., Niesz, T., Brossmann, J., Koebley, S., O'Brien, K., Loe, D. & Black, F. (2013). Creating a 'third space' in the context of a university-school partnership: supporting teacher action research and the research preparation of doctoral students. *Educational action research*, 21(2), 218-236. <https://doi.org/10.1080/09650792.2013.789719>
- Rubin, J. C. (2020). Third spaces and tensions: Teacher experiences in an international professional development program. *Teaching and teacher education*, 95, 103141. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2020.103141>
- Røiseland, A. & Lo, C. (2019). Samskaping – nyttig begrep for norske forskere og praktikere? *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 35(1), 51-58. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2936-2019-01-03>

46. Indigenisering av barnehagens uterom -en samskaping mellom lokale ressurser, ulike tradisjoner og barns erfaringer

Anne Myrstad¹, Carola Kleemann²

¹UIT - Norges arktiske universitet, Tromsø, Norway. ²Uit - Norges arktiske universitet, Alta, Norway

Relasjoner til land og naturressurser framholdes som en grunnpilar i samisk kultur, og må inngå som sentrale elementer når samiske kunnskapsforståelser skal ivaretas og videreutvikles i utdanningsforløpet, i leke- og læringsmiljø i barnehage og skole. I prosjektet 'Nordlige hager/Gárbbis' har vi tatt utgangspunkt i disse relasjonene og utformet et utemiljø i barnehagen som gjenspeiler det lokale kultur- og naturlandskapet i Tromsøområdet. Konkret er det utviklet to lekeinstallasjoner med utgangspunkt i nordlandsbåten/gárbbis. I utforming av de eksperimentelle lekeinstallasjonene er tradisjonelle byggeteknikker fra nordlandsbåten/gárbbis kombinert med nordsamiske byggeteknikker fra jordgammen/goathi. Det kunstnerisk uttrykket symboliserer sameksistensen mellom kulturene på akkurat dette stedet, med bruk av lokale materialer og byggeteknikker.

Gjennom et deltakende forskningsdesign har vi fulgt utforming og bruk av lekeinstallasjonene sammen med barn og ansatte i barnehagen. Barna ha fått mulighet til å observere og dokumentere gjennom tegninger og GoPro- kamera. Barnas dokumentasjon er et ledd i å synliggjøre barnas egne erfaringer og prioriteringer i møtene med lekeinstallasjonene. Vi vil belyse hvordan utforming og bruk av de eksperimentelle lekeinstallasjonene kan forstås som et ledd i en indigeniseringsprosess, altså en prosess der det skapes rom for samiske verdier og kunnskapsystemer i barnehagens praksis. Arkitektur og byggeskikker, og som i vår case: transformasjoner av disse, kan sees på som relasjonelle prosesser som binder sammen fortid og nåtid, generasjoner, ulike erfaringer, landskap og fortellinger. Dette er et bidrag til å belyse hvordan utemiljøet i barnehage kan romme og uttrykke det som benevnes en Sámi world- in - relation.

47. Over terskelen: samarbeid med flerspråklige foreldre i barnehagen

Margrethe Jernes, Maria Fredriksson

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

I dette paperet undersøkes hva samarbeid med flerspråklige foreldre betyr for noen barnehagelærere. Vi spør hva samarbeid innebærer for dem, og hvorfor dette er relevant.

Foreldres deltakelse og involvering i barnehagen beskrives ofte som sentralt i lover, læreplaner og andre politiske dokumenter i de skandinaviske landene (Skolverket, 2018; Kunnskapsdepartementet, 2017) så vel som i internasjonal sammenheng (Anders et al., 2019; Epstein, 2018; Hamilton, e. al., 2000). Bortsett fra barnets perspektiv, vektlegges aspektet ved demokrati, inkludert foreldrenes rett til å være involvert i barnas oppvekst og utdanning (Tallberg Broman, 2009; Tveitereid, 2018).

Det empirisk datamateriale består av gruppesamtaler og dialogmøter med barnehagelærere som har deltatt i forsknings- og samarbeidsprosjektet **Samtalebaserte lesePraksiser i barnehage og hjem for Erfaringer med Litteratur og Læring av språk (SPrELL)**^[1]. Med en deduktiv/abduktiv tilnærming (Alvesson & Sköldbberg, 2008; Brinkmann, 2014), redegjøres det for foreløpige resultater som diskuteres i lys av utviklings-økologisk modell av Urie Bronfenbrenner (1979). Det kan se ut til at bevissthet om samarbeid beveger seg fra tenkning om betydningen av å gi god og rik informasjon til et samarbeid preget av fellesskap og kommunikasjon om mål for barnas trivsel og språkutvikling. Implikasjoner for praksis vil være å legge til rette for at foreldrene kan bli delaktige i autentiske aktiviteter i barnehagen.

^[1] <https://www.uis.no/nb/forskning/sprell-samtalebaserte-lesepraksiser>

48. Barnehagelæreres læring og profesjonsutvikling som medforskere i et forskningsprosjekt

Birgitte Ljunggren, Laila Skjei Flormælen, Kristine W. Smeby

DMMH, Trondheim, Norway

Det pågår en forskningsdiskusjon om barnehagelæreres læring og profesjonsutvikling hvor blikket rettes mot læringsarenaer utenfor de tradisjonelle akademiske institusjonene. Dette omhandler også forståelser av at barnehagelæreres læring kan oppstå i settinger hvor dette ikke nødvendigvis er resultat av planlagte og strukturerte læringsprosesser. Det er lite forskning på hvordan deltakelse i forskningsprosjekt kan fungere som læringsarenaer for barnehagelærere. I dette paperet analyseres kvalitative intervjudata og prosjektbeskrivelser, prosedyrer, score-skjema mm for å utforske læringen og dermed også profesjonsutviklingen som oppstår for barnehagelærere som deltar som medforskere i et forskningsprosjekt (KUMBA-prosjektet). KUMBA skal validere et kvalitetsutviklingsverktøy for norske barnehager. Valideringsmålet med forskningsprosjektet bidrar til standardiserte rammer for medforskernes deltakelse i prosjektet. Analysene er inspirert av aktør-nettverks teori, hvor både humane og non-humane aktørene inkluderes. I dette prosjektet er representert medforskerne (N=18) i hovedsak de humane aktantene. Forskningsdesignet med sine ulike deler slik som digitale scoringsverktøy og nedskrevne tilbakemeldinger de materielle aktantene. Oppmerksomheten rettes mot bredden av interaksjonen mellom aktantene i nettverket og hvordan de virker sammen for å produsere læring hos medforskerne. Foreløpige funn indikerer at samspillet mellom aktantene, eksemplifisert gjennom systemet for scoring (vurderingskriteriene) og medforskerne bidrar til læring hos medforskerne.

49. Exploring the Meaning of Pedagogical Innovations: Preliminary Insights from the EX-PED-LAB Project

Czarecah Oropilla

HVL-Barnkunne, Bergen, Norway

In this session, preliminary findings are presented from an ongoing exploratory research project aimed to shed light on the nuanced understanding of pedagogical innovations and their implications for lifting quality within the field of early childhood education and care (ECEC). “Pedagogical innovations” is a term often used in educational research and policy development when talking about quality (OECD, 2023) but there is limited research on what it means and how it manifests in ECEC: Is this something that can be easily measured? What does it mean? What does it entail? This research underscores the importance of unpacking the complexity inherent in the notion of pedagogical innovations, highlighting the need for further inquiry and dialogue within and beyond the academic community. By illuminating the diverse meanings attributed to pedagogical innovations, this research hopes to inform pedagogical practice, curriculum development, and public policy, ultimately enhancing the quality of pedagogical experiences in ECEC.

Utilizing qualitative methods, this research draws upon diverse data sources, including co-creation workshops conducted as part of the EX-PED-LAB project, an ongoing scoping review, and podcast interviews of leading researchers in ECEC from different parts of the world. Data transcripts and researcher notes are analyzed through reflexive thematic analysis (Braun & Clarke, 2022) which involves repeated reading of transcripts, development of codes, and identification and refining of emerging themes.

Initial analysis indicates a rich tapestry of perspectives, ranging from conceptual frameworks rooted in design theory and methodology, and specialized themes such as sustainability to practical applications within kindergarten settings. Moreover, preliminary findings suggest that pedagogical innovations are not solely characterized by technological advancements but encompass a broader spectrum of approaches, including instructional design methodologies, assessment strategies, relational and intergenerational approaches and methods, and learner-centered pedagogies.

50. Exploring the Integration of EX-PED-LAB's Wheel of Co-Creation into a Playful Tool for Kindergarten Practitioners: A Workshop Proposal

Czarecah Oropilla¹, Hege Fimreite², Elin Eriksen Ødegaard¹

¹HVL-Barnkunne, Bergen, Norway. ²HVL-Barnkunne, Sogndal, Norway

This workshop proposes an innovative approach to translate the theoretical framework of EX-PED-LAB's Wheel of Co-Creation into a practical, innovative, and engaging pedagogical tool for kindergarten practitioners. The Wheel of Co-Creation (Birkeland et al., 2022), developed by the EX-PED-LAB team, encapsulates essential components for collaborations with multiple actors. Through this workshop, participants will explore the intricacies of each wheel component and think of strategies to operationalize them into a card game format tailored specifically for kindergarten practitioners.

The workshop will commence with an overview of the theoretical underpinnings of the Wheel of Co-Creation, elucidating its relevance and significance in fostering collaborative learning environments. Subsequently, participants will be guided through a series of interactive sessions wherein each component of the Wheel will be dissected, analyzed, and brainstormed upon in the context of card game development.

Through collaborative discussions and hands-on activities, participants will leverage their expertise and insights to devise creative mechanisms for integrating the principles of co-creation, empathy, and empowerment into the gameplay experience. The hope for this workshop is to brainstorm possible game mechanics considering the developmental needs of kindergarten practitioners, ensuring the efficacy and applicability of the resulting tool.

This workshop offers a unique opportunity for researchers and educators to synergize theory and practice in the field of early childhood education and care, fostering innovation and collaboration towards the advancement of pedagogical innovations in the field.

Reference:

- Birkeland, J., Glosvik, Øyvind, Oen, M., Ødegård, E. E., & Høgskulen på Vestlandet Senter for barnehageforskning. (2022). *Barnehagelæreren som medforsker : en arbeidsbok for utvikling i barnehagen* (1. utgave.). Cappelen Damm akademisk.

51. Hvordan kan målingen av luftkvaliteten kommuniseres med barna i barnehagen og hva kan være læringsutbyttet får barna?

Barbara Maria Sageidet¹, Todor Milkov Kesarovski², Petar Zhivkov³

¹University of Stavanger, Department of Early Childhood Education, Stavanger, Norway.

²University of Stavanger, Department of Security, Economics and Planning, Stavanger, Norway. ³Bulgarian Academy of Science, Department of Information Technology and Communications, Sofia, Bulgaria

Kontinuerlig måling av luftkvaliteten i Stavanger har vist nokså stabile verdier i løpet av de siste tiårene. Globalt er luftforurensning i byer og urbane områder et økende problem som utfordrer innbyggernes bruk av uteområder. Den kan være kritisk, spesielt for barn og andre sårbare grupper.

Denne studien bygger på et kvalitativt spørreskjema (Beckett & Clegg, 2007). Barnehagelærere ble spurt om sin bevissthet og kunnskap om luftkvaliteten i Stavanger, og dens måling, og om de kommuniserer temaet med barna i barnehagen, og i tilfelle hvordan. De fleste svarte ikke på spørreskjemaet, begrunnet med ulike andre prioriteringer. Det ble i tillegg gjennomført kvalitative intervjuer med to fagkyndige i kommunen. Følgene spørsmålene utforskes eksplorativt: Hvor bevisste er barnehagelærere om luftkvaliteten i barnehagens nærområde? Kommuniseres (målingen av) luftkvaliteten med barna? Hvordan kan målingen av luftkvaliteten kommuniseres med barna i barnehagen? Hva kan være læringsutbyttet for barna?

Svarene fra intervjuene og de syv (av 32) svar på spørreundersøkelsen diskuteres i lys av de lokale måledata (<https://luftkvalitet.nilu.no/>; Schneider et al., 2023), teorier om luftkvalitet og barns helse, økologisk medborgerskap (Sageidet & Heggen, 2021) og bærekraftighet.

Studien avdekket et ubrukt potensial for å øke barnehagelærernes bevissthet og kunnskap om luftkvaliteten i Stavanger og dens måling, og spesielt for å kommunisere temaet med barna. Studien diskuterer hvordan måling av luftkvaliteten kan kommuniseres med barna i barnehagen og hvordan barnehagelærerne kan fremme (egen og) barnas bevissthet og handlingskompetanse som økologiske medborgere. Studien vil øke både de voksnes og barnas (begynnende) forståelse av sammenhenger mellom luftkvalitet, helse, bærekraftighet og teknologi.

52. Stedsresponsiv bærekraftspedagogikk på Bragdøya : Muligheter for resonans og værekraft

Soern Finn Menning, Lisa Annika Brandt, Merete Lund Fasting

University of Agder, Kristiansand, Norway

Paperpresentasjonen tar utgangspunkt i en etnografisk studie i en sørlandsk barnehage som tre ganger ukentlig reiser med båt til den lille øya Bragdøya for å tilbringe mesteparten av dagene sine utendørs, borte fra fastlandet. Barnehagegruppen har blitt fulgt i alle årstider og værforhold. For å oppfange den unike stedsresponsive pedagogikken (Vladimirova, 2022) som utspiller seg på Bragdøya, ble videografi, observasjonsnotater, samt samtaler med barn og barnehagepersonale mobilisert. Undersøkelsen er gjennomført for finne ut hvordan denne pedagogikken kan bidra til såkalt «værekraft» (Haukeland & Lundt-Kristensen, 2019) hos barna, som vi setter i sammenheng med den tyske sosiologen Hartmut Rosas begrep resonans (2016, 2020). Observasjonene ble gjennom hele prosjektperioden både drøftet og undersøkt i samspill med barnehagens personal, som uttrykte behov for i enda større grad å kunne ordlegge pedagogikken på øya. Foreløpige analyser antyder at pedagogikken på øya gi muligheter å bidra til det Rosa kaller resonans ved å gjøre deler av barnas daglige livsverden utilgjengelig (på en isolert øy), ukontrollerbar (for eksempel vær), og ubrukelig (i henhold til logikken om økonomisk utvikling), noe som gir barna muligheter å bli affektivt påvirket av omverden. Vår studie gjør denne unike, lokale barndoms konteksten synlig og kan inspirere til videre refleksjoner angående stedets betydning for barns institusjonelle liv og utvikling av «værekraft»

53. God lyd i barnehagen. Hvordan redusere støy for barn og ansatte?

Elisabeth Barstad

4026, STAVANGER, Norway

Jeg vil presentere forsknings- og utviklingsprosjektet *God lyd i barnehagen*, hvor hovedmålet er å redusere støynivået i barnehagen for å forebygge hørselskader og forbedre helsen både for barn og ansatte. Det er et viktig tema som kan fremme bærekraftige praksiser innenfor det sosiale, helsemessige, miljømessige og økonomiske området. Dette er jo en av deltemaene for konferansen. Samtidig vil prosjektet utgjøre innovasjon i utdannings-praksiser, møte utfordringer og gi løsningsforslag i barnehagesektor, lede barnehagelæreres faglige utvikling, og dermed også dekke hovedtemaet for konferansen, samskaping og pedagogisk innovasjon.

Bakgrunn: Støy i barnehagen er et stort samfunnsproblem som har blitt ignorert altfor lenge. Temaet er aktuelt både sett i lys av barnehagen som institusjon, knyttet til kunnskapsløft i barnehagelærerutdanningen, og – ikke minst - som et felles fokus i forebyggende helsearbeid, både med tanke på fysisk og psykisk helse, konsentrasjon og mestring, læring, sosial deltakelse og livskvalitet.

Mål: Prosjektet *God lyd i barnehagen* skal gjennomføres i partnerskap med en barnehage, 2024-25. Prosjektet har to delmål: 1. Skape bevissthet og gi kunnskap om **Støy** og 2. Utvikle et verktøy for **God lyd** med musikk. Det vil utgjøre et metodisk opplegg som kan deles til mange potensielle brukere og utvikles videre.

Metode: Sammen med partnerbarnehagen skal det utvikles et metodisk opplegg knyttet til kompetanseutvikling og forebyggende helsearbeid. Vi skal både dele kunnskap og erfaringer og videreutvikle ny kunnskap. Forsknings- og utviklingsarbeidet kan kategoriseres som aksjonsforskning, og arbeidet skal være workshopbasert i samhandling med barnehagebarna og på personalmøter.

Ressursene vil prøves ut i praksis før ferdigstilling, og erfaringene som samles inn vil gjennom utprøvingen utgjøre data i en forskningsartikkel. Arbeidet vil fortsatt være i prosess i oktober 2024, så presentasjonen vil derfor vise til resultater så langt som vi er kommet.

54. "«Her får vi til noe!» Ledelse, samskaping og kompetanseutvikling i barnehagen

Ingvild Moen

Universitetet i Sørøst-Norge, Porsgrunn, Norway

I en tid med nye forventninger og krav rettet mot barnehagefeltet, skal pedagogiske ledere gjennom pedagogisk ledelse av barnehagebasert kompetanseutvikling bidra til utvikling av barnehagens kvalitet og personalets kompetanse. Med utgangspunkt i ledelse som en sosial interaksjon (Schatzki, 2018, Nicolini, 2013), forstås ledelse i denne studien som en sosial aktivitet, der et opplevd fellesskap er av betydning for planlegging og gjennomføring av barnehagens pedagogiske arbeid. Å jobbe i fellesskap mot felles mål påvirker hvordan personalet håndterer ventede- og uventede utfordringer (Raelin, 2017). Forskningsstudien forankres i et sosialt konstruktivistisk perspektiv (Lincoln et al., 2011, Kvale & Brinkmann, 2017, Braun & Clarke, 2023), der deltakende observasjon som en kvalitativ metode har gitt verdifull innsikt i det uforutsigbare. Samtidig har den gitt innblikk i lederhandlinger og sosiale interaksjoner, inkludert samskaping mellom personalet på tre ulike barnehageavdelinger. Pedagogiske ledere beskriver en hektisk og kompleks barnehagehverdag, der faglig refleksjon ofte finner sted i møtearenaer og de organisatoriske arbeidsoppgavene erfarer som altomfattende.

Å utforske praksis ble sentralt for å utvide kunnskapsgrunnet om hvordan barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak realiseres i den erfarte barnehagehverdagen. Barnehagebasert kompetanseutvikling skal ifølge strategidokumentet «Barnehagen for en ny tid», bidra til å utvikle barnehageansattes pedagogiske praksis (Kunnskapsdepartementet, 2023). Å utvikle personalets kompetanse, samt å utnytte og fornye denne er avgjørende i arbeidet med å utvikle barnehagekvalitet (Gotvassli, 2020). Sentrale funn belyser variasjon i lederpraksiser og organisering på avdelingsnivå i barnehagen, der faktorer som bemanning, erfarings- og kompetansebakgrunn, samt andre rammebetingelser påvirker kompetansearbeidet. Pedagogiske ledere viser en klar bevissthet om barnehagens utviklingstrang og -behov, gjennom reflekterte, meningsfulle og pedagogiske forankrede lederhandlinger. Samtidig er barnehagehverdagen hektisk, der drøftelser og kritisk refleksjon over det pedagogiske arbeidet og personalets handlinger er begrensede. Slike refleksjoner er sentrale i arbeidet med barnehagebasert kompetanseutvikling, som en del av arbeidet med å utvikle barnehagen som en lærende organisasjon.

Nøkkelord: Barnehagebasert kompetanseutvikling – Teamfellesskap – Ledelse som sosial aktivitet – Barnehagers pedagogiske ledere

Litteraturliste

- Braun, V. & Clarke, V. (2023). Thematic analysis. A practical guide. Sage.

- Gotvassli, K.-A. (2020). Kvalitetsutvikling i barnehagen. Fra vurdering til ny pedagogisk praksis. Universitetsforlaget.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2017). Det kvalitative forskningsintervju. Gyldendal.
- Kunnskapsdepartementet (2023). Barnehagen for en ny tid. Nasjonal barnehagestrategi mot 2030. Kunnskapsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/5bf0d0ed9f7442cdbe630c749abb8959/no/pdfs/barnehagen-for-en-ny-tid.pdf>
- Lincoln, Y. S., Lynham, S. A. & Guba, E. G. (2011). Paradigmatic Controversies, Contradictions, and Emerging Confluences, Revisited. I Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (red.) The SAGE Handbook of Qualitative Research. Sage.
- Nicolini, D. (2013). Practice theory, work, and organization: an introduction. Oxford University Press.
- Raelin, J. A. (Red.) (2017). Leadership-as-practice. Theory and application. Routledge
- Schatzki, T. (2018). On Practice Theory, or What's Practices Got to Do (Got to Do) with It? I Edwards-Groves, C., Grootenboer, P. & Wilkinson, J. (eds) Education in an Era of Schooling. Springer. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-13-2053-8_11

56.Lærerutdannelsens verdier - en kilde til kvalitetsutvikling i barnehagelærerutdanningen

Marie Brandvoll Haukenes, Ruth Ingrid Skoglund

Studien er en del av forskningsprosjektet «Making the invisible in teacher education visible» (MITED). Målsettingen i prosjektet er å bidra til å synliggjøre usynlige praksiser i barnehagelærerutdanningen og derigjennom bidra til samskaping og pedagogisk innovasjon i barnehagelærerutdanningen. Søk i databaser viser at det mangler forskning om hvilke verdier som ligger til grunn for barnehagelærerutdannelsens yrkesvalg og yrkesutøvelse.

Studiet har en todelte problemstilling:

Hvilke verdier ligger til grunn for ønsket om å bli og være barnehagelærerutdannere?

Hvordan blir verdiene utfordret i møte med daglige gjøremål som barnehagelærerutdannere?

Målet er å bidra med kunnskaper om barnehagelærerutdannelsens verdier og arbeidssituasjon, og gjennom det belyse forhold som kan bidra til kvalitetsutvikling i barnehagelærerutdanningen.

Studiens overordnede teoriramme er Engeströms (1999) aktivitetsteori. Det innebærer at menneskers utvikling, meningskonstruksjoner og sosiale praksiser fortolkes og forstås ut fra et systemisk og kontekstuellt perspektiv.

Forskningsdesignet er inspirert av concurrent, kollaborativ autoetnografi. Lærerutdannere selv har samlet inn data for å analysere og forstå et fenomen med utgangspunkt i egen og hverandres praksis (Chang et al., 2013). Grunnlaget for vår analyse er 14 transkriberte flip-grip videoer om «Hvorfor jobber du i barnehagelærerutdanningen», 15 slice / dagslogger som viser «Alt som er utført en arbeidsdag» og 6 gruppeintervjuer om temaet «Hvordan vil du beskrive den utdanningspraksisen du deltar i?»

Foreløpige analyser viser at barnehagelærerutdannerne i studien har høye personlige og akademiske verdier for profesjonsutdanningen, barnehagesektoren og barnehageforskning. De beskriver imidlertid en arbeidshverdag som skaper krysspenn mellom verdiene og omfanget av arbeidsoppgavene og utfordringer med å gjøre prioriteringer.

57. Studenter som lærerutdannere?

Birgitte Ivarhus Sollesnes¹, Kristine Hjelle¹, Aihua Hu^{1,2}

¹HVL, Bergen, Norway. ²BARNkunne, Bergen, Norway

Prosjektet er en del av samarbeidsprosjektet MITED (Making the invisible in teacher education, visible) ved HVL. Det er ikke vanlig å se studenter som lærerutdannere, men i dette prosjektet tar vi utgangspunkt i en forståelse av barnehagelærerstudenter som lærerutdannere. Det sosiokulturelle perspektivet, der studenter lærer gjennom deltakelse i fellesskap, er en etablert forståelse i høyere utdanning (Danielsen, 2023). Å være en aktiv og deltakende barnehagelærerstudent er også et formelt krav (Forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning, 2012, § 2-2). Med dette som bakteppe forstår vi barnehagelærerstudenter som aktører i egen og medstudenters utdanning, og på den måten lærerutdannere. Problemstilling er: *hva gjør studentene som lærerutdannere?* Hensikten er å synliggjøre hvordan disse aktivitetene er del av utdanningspraksisen, for å få mer innsikt i barnehagelærerstudenters aktive deltakelse i prosess av deres læringsfellesskap.

Vi bruker aktivitetsteori som rammeverk da vi studerer menneskelige praksiser (Engström, 1999). Vi forstår det studentene gjør som aktivitetssystem i utdanningspraksisen deres.

Metodisk tilnærming er inspirert av metoden “concurrent collaborative auto ethnography” (Chang et al., 2012). Materialet i dette delprosjektet er fokusgruppeintervju med tre studenter, samt slice (tidslinje over gjøremål fra en dag i praksis) fra fem studenter. Vi gjør en tematisk analyse. Vi bruker Nvivo til å kvantifisere aktiviteter som lærerstudenter nevner i fokusgruppeintervjuet og slicene.

Analyseprosessen er påbegynt, men er ikke helt ferdig. Forventede resultater og funn så langt er at studenter bruker mest tid på å lese, skrive og diskutere knyttet til konkrete oppgaver, og at sosiale aktiviteter er viktig for å fremme et godt læringsmiljø for læringsfellesskap. Det kommer også frem at studentene snakker med medstudenter i praksis, om oppgaver og det de skal gjøre.

Nøkkelord: barnehagelærerstudent, lærerutdanner, aktivitetsteori, aktiv deltakelse, læringsfellesska

58. Innovation through interprofessional competence flow in/between services for young children: dilemmas and possibilities.

Alicja Sadownik¹, Randi Træland Hella², Hege Verpe³

¹Bergen, Bergen, Norway. ²NORCE, Bergen, Norway. ³City o Bergen, Bergen, Norway

This paper relates innovation in the early childhood education sector to interprofessional collaboration and competence flow among diverse early-childhood related services, for the best interest of every child. Overcoming the silo-mentality and bureaucratic hurdles impeding synergetic collaboration among services, is particularly important when addressing needs of children and families in vulnerable situations. This paper presents an example of Interprofessional Developmental Teams (Norwegian: *Tverfaglige Utviklingsteam - TUT*) initiated in the City of Bergen, through which representatives of kindergartens, public health services, educational-psychological services, and child welfare services gather to discuss anonymous cases of potentially vulnerable children and related dilemmas. 4 focus group interviews with representatives of these professions, revealed dilemmas, and possibilities of the inter-professional teams. The dilemmas were: a) systemic interprofessional knowledge exchange *versus* collaboration in case of a particular child in a vulnerable situation; b) Collaboration's fidelity to the child's best interest *versus* collaboration that takes so much time that in fact takes the most qualified professionals away from children; c) How to support the kindergartens as a crucial arenas for both children's wellbeing and trans-professional collaboration.

59. Enabling kindergarten's culturally-responsive communication with im/migrant families - testing a board game

Alicja Sadownik

HVL/BARNkunne, Bergen, Norway

This workshop aims to try out a prototype of a research-based board game for kindergarten professionals: CUL-TOOL, enabling kindergartens' culturally responsive communication with parents and families of diverse backgrounds. The board game is based on 9 personas (figures of parents created based on interviews with migrant parents in Norway and Tanzania). The kindergarten staff/the players get to know these parents and their questions/worries/perceptions of the kindergarten. After that, they are challenged to look at their practice through the eyes of the parents and develop relevant responses to the parental questions and worries. Meet: Akiko, Salama, Ahmed, Massawa, Liam, Jerry, Karol, Daniel and Svietlana, and join us on the journey of developing an engaging board game than can make a difference in cultural-sensitivity of services for children.

60. Exploring the Constructs of Sustainability Capacity: The Interplay of Expertise, Motivation, and Opportunities in ECE

Torhild Høydalsvik¹, Jan Håkon Vikane²

¹Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway. ²Høgskulen i Volda, Volda, Norway

Education for Sustainability (EfS) aims to become integral across all educational levels. This quantitative study explores professional development in EfS within Early Childhood Education (ECE) institutions, introducing the concept of sustainability capacity. Using the capacity equation, we examine by using a survey how teachers' expertise in sustainability, their motivation for sustainability, and the opportunities provided can affect their sustainability capacity.

There are 194 ECE teachers involved, all of whom participated in part-time professional development courses on Education for Sustainability (EfS) and actively engaged in ECE roles. Data were collected through a questionnaire, utilising a five-point Likert scale, and effects of capacity levels were analysed using a generalised mixed-effects model in R.

The findings indicate that ECE teachers are motivated to address sustainability issues and enhance their expertise in sustainability. However, ECE organisations offer limited opportunities for professional development in sustainability. Despite high motivation levels, our findings indicate that the capacity of ECE teachers to sustain themselves is constrained by the levels of expertise and opportunities available. While continuous professional development and teacher autonomy are crucial to capacity building, ECE pedagogy should incorporate sustainability principles throughout an institution to maximise professional capital. This research emphasises the need for holistic approaches to professional development in EfS that support teachers as lifelong learners and change agents, striving to instil hope and prepare our youngest generations for a sustainable future.

Both this conference's theme "Management of kindergarten teachers' professional development" and "Sustainable practices within social, health, environmental and economic areas" fit with our abstract. Because in this study, we actualize professional development in career-long learning. What is to be developed for the Norwegian's teachers and teacher education is environmental sustainability as indicators of quality in the organisations focusing sustainability capacity.

61. 'Vi skal, - men ikke med hodet under armen' Barnehagelærere om bruk av digital teknologi i arbeid med de yngste

Trude Kyrkjebo

Frekhaug, Frekhaug, Norway

Småbarns hverdagsliv er i dag preget av institusjonelle, pedagogiske og digitale praksiser. Bakgrunnen for denne studien er digital praksis som i følge barnehagens rammeplan skal inngå som en obligatorisk arbeidsmåte i barnehagen. Særlig i forhold til de yngste barnehagebarna har bruk av digital teknolog vekket ulike meninger og følelser. Formålet med studien er å se bakenfor den digitale praksisen 'mål, innhold og metode'. Hensikten er å utforske hvilke handlingsrom for bruk digital teknologi som utformer seg gjennom intervjuer med barnehagelærere om digital praksis og barnehagens rammeplan og hva det innebærer for barnehagebarn.

Analysen viser hvordan digital teknologi inngår meningsfulle artefakter i barnehagens praksisfellesskap samtidig som det kommer frem at det er noe barnehagelærere kjenner på. Videre synligjør analysen barnehagens digitale praksis og de yngste barnehagebarna som et åpent diskursivt felt som barnehagelærere forhandler i. Analysen gir grunnlag for å diskutere barnehagelæreres handlingsrom mellom barnehagelæreres faglige skjønn og rammeplanens legitime- og disiplinierende kraft.

Studien er teoretisk og metodologisk rammet inn som en barndomsstudie i norsk kontekst. En sosiologiske- og diskursorientert kartlegging av barnehagelæreres tanke- og handlemønstre åpner for kritiske refleksjoner over barnehagebarns vilkår i digitale barnehagekontekster. Eksempelvis er det for barnehagebarn av betydning om de posisjoneres som værende eller blivende digitale borgere.

Digital teknologi, barnehagelærere, handlingsrom, pedagogisk arbeidsmåte, barnehagebarns vilkår

63. Hvordan kan barnehagelærerutdanningen arbeide med kunnskapsutvikling om tilnærming til omsorgssvikt?

Kjerstin Sjursen

Høgskolen på Vestlandet, Bergen, Norway

Hovedmål:

Hovedfokuset i artikkelen ligger i å innhente kunnskap om hvordan kommende barnehagelærere som profesjonell yrkesutøvere i barnehagen forstår sin faglig, etisk og samfunnsmessig forpliktelse til å reagere når en er bekymret for om et barn for god nok omsorg av sine foresatte. Som barnehageutdanner i møte med mine studenter og som profesjonsveiler i møte med kollegaer i praksis erfarer jeg at tema omsorgssvikt ofte blir tabubelagt og at praksislærere i barnehagen støtte seg på sin taushetsplikt når studentene ber om å få mer innsyn og kunnskap om pågående bekymringssaker. For å oppnå målene i studie, stiltes følgende problemstilling: *Hvordan kan barnehagelærerutdanningen arbeide med kunnskapsutvikling om tilnærming til omsorgssvikt?*

Teoretisk og metodologisk fundament:

I en studie gjennomført av Nasjonalt kunnskapssenter (Øverlien & Moen, 2016), der spørsmål om fagkunnskap innen tema vold, traumatisk stress og omsorgssvikt ble undersøkt blant barneverns, grunnskolelærer og - barnehagelærerstudenter svarer majoriteten av studentene at de ikke har fått tilstrekkelig kunnskap i utdanningen. Videre sier de at undervisning som er blitt gitt ikke oppfyller forventningene som blir pålagt via styringsdokument og politiske føringer fra myndighetene. Undervisningen om utsatte barn som opplever omsorgssvikt bør systematiseres og gjøres mer helhetlig, slik at studentene får den kompetansen som kreves og etterspørres i utdanningsløpet (Øverlien & Moen, 2016 s. 10). Ifølge Helsedirektoratet bør alle som arbeider med barn og unge ha generell kunnskap om tegn, signaler og risikofaktorer for tidlig å avdekke barn som lever i familier som utførere foreldreskapet mangelfullt (Helsedirektoratet, 2019). Denne studien undersøker hvordan barnehagelærerstudenter utvikler seg som profesjonsutøvere innen tema tilnærming til omsorgssvikt der 48 individuelle skriftlige obligatoriske studentaktive arbeidskrav fra to ulike studieår ble analysert. Studien har kvalitativ dokumentanalyse som tilnærming, der forskeren har samlet inn tekster som studentene har skrevet (Larsen, 2020 s. 120). Slike dokumenter sier noe om studentene som forfatterne, deres virkelighetsoppfatning og meninger som blir skrevet frem innen tema kunnskapsutvikling om omsorgssvikt for barnehagebarn (Thagaard, 2018 s.37). Analysen av dokumentene er en form for innholdsanalyse for å kunne registrere, kategorisere og analysere innholdet (Grønmo, 2016, s, 135). Formålet er å forstå hva studentene faktisk har lært ved gjennomføring av dette arbeidskrav i barnehagelærerutdanningen, hva studentene faktisk må innhente av faglig kunnskap underveis i prosessen fra bekymring til sendt melding og hva studentene tar med seg inn i yrke som barnehagelærer innen tema omsorgssvikt. Samt mulighet for dobbelkompetanse som lærerutdanner ved å analysere studentenes tekster innen temaet omsorgssvikt (Moxnes et al 2022 s. 20).

Kort om foreløpige funn i studien:

Det er identifisert fire temaer ut fra analysearbeidet knyttet opp mot problemstillingen: *Hvordan*

kan barnehagelærerutdanningen arbeide med kunnskapsutvikling om tilnærming til omsorgssvikt?

- Profesjonsutøvere blir aldri «utlært» innen dette tema.
- Å skrive en bekymringsmelding krever øvelse, grundighet og objektivitet
- Studenter utvikler kunnskap og faglig trygghet ved å gjennomføre studentaktive arbeidskrav innen tilnærming til omsorgssvikt
- Mer rustet for yrket inne tema tilnærming til omsorgssvikt

Implikasjoner:

Ut fra foreløpige funn stiger det frem noen implikasjoner at når obligatorisk studentaktive læringsaktiviteter korresponderer med læringsutbyttebetrivelser i emneplaner ligger det en faglig mulighet til kunnskapsutvikling innen barnehagelærerutdanningen. Å ha barns beste i tankene betyr at barnehagene må ha et system og et samarbeid når mistanke om omsorgssvikt foreligger.

Litteratur:

- Grønmo, Sigmund (2016). *Samfunnsvitenskapelig metoder* (2. utg.). Fagbokforlaget
- Helsedirektoratet (2019). Nasjonale faglige retningslinjer for tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge Hentet fra: <https://www.helsebiblioteket.no/innhold/nasjonal-faglig-retningslinje/tidlig-oppdagelse-av-utsatte-barn-og-unge#>
- Larsen, A.K, (2020). *En enklere metode Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode* (2.utg). Fagbokforlaget.
- Moxsnes, A.R., Wilhelmsen, T. Øverås, Santana, M.O., Aslanian, T. K. (2022) (red.). Barnehagelærerutdanning i endridng – å forske på egen undervisningspraksis i høyere utdanning. Universitetsforlaget
- Thagaard, T.(2014). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ Metode* (4.utg.). Fagbokforlaget.
- Øverlien, C. & Moen, L H. (2016). «Takk for at du spør!» En oppfølgingsstudie om kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn blant blivende barnevernspedagoger, grunnskolerlære og førskolelærere. (Rapport 3/ 2016). Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

64. Naturbarnehagen som kontekst for barns danning

Hilde Alme, Monika A. Reime

Høgskulen på Vestlandet, Sogndal, Norway

Denne artikkelen utforskar tilrettelegging for danning i naturbarnehagen frå både barn og personale sitt perspektiv. Tidlegare forskning viser at naturbarnehagen har ein formålstenleg kontekst for barn sin medverknad (Alme & Reime, 2021), og at naturen kan skape ein tryggare kontekst for utvikling og læring (Kuo et al., 2022). Sjølvstyrt leik kan og innverke på sjølvdanning (Sanderud, 2022).

Studien tek utgangspunkt i Klafki (2021) sin danningsteori og er supplert med filosofen Biesta (2017) sin utdanningsteori og er forankra i ein sosial konstruktivistisk kunnskapstradisjon. Studien gjennomført innafor eit kvalitativt fortolkande forskingsparadigme (Creswell, 2018).

30 barn (3-5 år) og 20 tilsette frå seks naturavdelingar i Norge deltok i fokusgruppeintervju. Materiale som er innsamla frå barna, er inspirert av mosaikk-tilnærming (Clark, 2010), der ein nytta ulike datakjelde som er tilpassa barn. Primært vart det nytta ei form for fokusgruppe, der ein samtala med ei utvalt barnegruppe på naturavdelinga om ulike tema. I personalgruppene, tilhøyrande barnegruppene, vart det nytta fokusgruppeintervju. Materiale er analysert med refleksiv tematisk analyse (Braun & Clark, 2023).

Funn viser at naturbarnehagen er ein god kontekst for barn sine dannelsingsprosessar, som gir rom for autonomi, dialog, utforsking og sjølvdanning. Vidare viser funna korleis naturbarnehagar kan setja barn i stand til å delta, verte sjølvstendige medborgarar i eit demokratiske fellesskap, og medverka til sin eigen dannelsingsprosess i ein ny pedagogisk praksis. Barnehagelærar sin pedagogiske handlingsmåte er ein avgjerande faktor for at dette skal skje.

Nøkkelord: Naturbarnehage, danning, barns medverknad, barn som aktør, improvisasjon.

65. Samarbeid mellom barnehage og UH-sektor

Annette Kristoffersen Winje, Sissel Aastvedt Halland, Liv Ingrid Fjellanger, Hanna Belsvik Hansen, Ingrid Grønsdal

Høgskulen på Vestlandet, Stord, Norway

Dette er en kvalitativ forskning, som har som mål å bidra med kunnskap om hvordan et samarbeid mellom UH-sektor og barnehage kan føre til utvikling og endring av praksiser i begge institusjoner. Forskningsspørsmålet er: *Hva trer frem når Høgskole og barnehage går sammen om et forsknings og utviklingsarbeid, knyttet til de yngste barnas medvirkning i barnehagen?* Forskingen tar utgangspunkt i et datamateriale hvor forskere fra Høgskulen på Vestlandet, barnehagens ledelse, pedagogiske ledere, barnehagelærere og pedagogiske medarbeidere har vært informanter. Det er benyttet individuelle- og fokusgruppe intervjuer, feltnotater og observasjoner som forskningsmetoder (Johannessen, Tuft, Christoffersen, 2021). Av forskningsetiske hensyn har en ekstern forsker, i tillegg til forskerne som har vært en del av forskning og utviklingsarbeidet i barnehagen, vært med og samlet inn data. Forskningsmetodikken er inspirert av Educational Design Research (McKenney & Reeves, 2012). Denne metoden blander vitenskapelig arbeid med systematisk utvikling og implementeringer av løsninger på pedagogiske utfordringer. Våre analyser viser funn hvor samarbeidet mellom barnehage og Høgskole, har satt i gang endringer i barnehagens praksiser, noe som videre skal bidra til justeringer av barnehagelærerutdanningens praksiser. Studien er i tråd med Kunnskapsdepartementet sin nasjonale strategi, som har som mål å utvikle samarbeid mellom barnehage og barnehagelærerutdanning (Kunnskapsdepartementet, 2018). Den validerer også tidligere forskning som viser at samarbeid er en kraftfull måte å lære og utvikle seg på (Wegerif, Mercer & Dawes, 1999; Wells, 2000). Gjennom samarbeid kan spenninger forårsaket av forskjeller utforskes og utfordres, noe som fører til fornyede perspektiver og praksiser (Wells, 2007a).

66. Hva skjer når prosjektet er avsluttet?

Lisbeth Marie Storholmen¹, Nina Kristin Engesvik¹, Anna Elisabeth Kristoffersen²

¹Nord universitet, Levanger, Norway. ²Nord universitet, Bodø, Norway

Lokale samarbeid mellom barnehager og barnehagelærerutdanningene skal følge nasjonale rammer og være utformet som et likeverdig og lærende partnerskap (Kunnskapsdepartementet, 2017). Utvikling av et bærekraftig og varig partnerskap krever tid og ressurser for å skape gode relasjoner og en felles forståelse (Folkvord & Midthassel, 2021), da mangel på dette kan føre til kaos og konflikter (Firestone & Fisler, 2002). Vårt arbeid med universitetsbarnehageprosjektet har ført til felles forståelse og utvikling av samarbeidet om praksisopplæring i barnehageutdanningen for deltakerne, samtidig som vi erfarer at det er utfordrende å involvere kolleger i barnehagen og på universitetet som ikke har direkte tilknytning til prosjektet og partnerskapet. Vi planlegger å starte et forskningsprosjekt for å undersøke hvordan vi kan skape en bredere forankring av partnerskapet når prosjektperioden er over. Tidligere forskning knyttet til partnerskapssamarbeid viser at det ikke settes av tilstrekkelig med tid og ressurser til samarbeid i den ordinære arbeidstiden (Firestone & Fisler, 2002), noe som gjør samarbeidet sårbart og avhengig av motiverte ildsjeler. I forskningsprosjektet vil vi gjennomføre en undersøkelse blant styrere, barnehageansatte, prosjektmedarbeidere, fagansatte og fakultetsledelse for å få kunnskap om hvordan vi i fellesskap kan løfte samarbeidet mellom partene fra prosjektnivå til systemnivå. Resultatene fra undersøkelsen vil bli brukt som grunnlag for å drøfte hvilke forventninger partene har til hverandre, hvordan de mener partnerskapet kan fortsette etter prosjektperioden og hvilke ressurser de kan bidra med for å fortsette partnerskapet.

67. Bemanning og kvalitet i barnehagen

Karin Hognestad¹, Marit Bøe¹, Liv Torunn Eik², Janne Solberg², June Berger Storli³, Katrine Brekke⁴

¹Universitetet i Sørøst-Norge, Notodden, Norway. ²Universitetet i Sørøst-Norge, Horten, Norway. ³Universitetet i Sørøst-Norge, Drammen, Norway. ⁴Universitetet i Sørøst-Norge, Horten/Notodden, Norway

I dette selvorganiserte symposiet presenterer vi et følgeforskningsprosjekt fra en kommune som gjennom politiske vedtak økte grunnbemanningen sin i tre kommunale barnehager.

Formålet med prosjektet var å utvikle kunnskap om hva som skjer og hvordan den økte grunnbemanningen influerer på det pedagogiske arbeidet og på kvalitet i barnehagene.

Presentasjonen består av tre delprosjekter, som har undersøkt ulike spørsmål om økt grunnbemanning og kvaliteten på det pedagogiske arbeidet. Styrere, pedagogiske ledere, øvrig personal, barn og foreldre har vært informanter. Studien er godkjent av SIKT og følger etiske retningslinjer i forskning. Alle informanter (og foreldre) fikk skriftlig samtykkeskjema og informasjon om studiens innhold, metoder og om informantenes rettighet til når som helt å kunne trekke seg fra å delta uten noen konsekvenser.

Presentasjon 1. Foreldres erfaringer med økt bemanning: Kontrastfortellinger med noe hold?

I samarbeidsprosjektet Økt grunnbemanning og kvalitet (USN), oppgir de ansatte å ha fått bedre tid til å følge opp foreldrene. Dette temaet har blitt fulgt opp i en egen studie, finansiert av Universitetet i Sørøst-Norge og Foreldreutvalget for barnehager. I denne intervjustudien, med 15 barnehageforeldre, spør vi: «Hvordan opplever foreldre den daglige kontakten med barnehagen, og opplever foreldre at kontakten har endret seg etter at økt grunnbemanning ble innført?» Intervjuene rommer kontrastfortellinger med en moralsk valør, som vi her har valgt å kalle «før-nå» og «her-der» fortellinger. Enkelte foreldre beskriver barnets trivsel i barnehagen i tiden før og etter økt grunnbemanning, hvor økt grunnbemanning forklarer bedring, men det finnes også foreldre som ikke har merket forskjell. Mange av de foreldre som ble intervjuet i denne studien hadde heller ikke erfaring med selve overgangen ettersom barnet hadde startet i avdelingen samtidig -eller etter innføringen av økt grunnbemanning. Denne foreldregruppen ga uttrykk for at de *trodde* at økt grunnbemanning hadde bedret kvaliteten. Dette ble underbygget med kontrastfortelling om hvordan barnet hadde hatt det tidligere, i andre barnehager eller avdelinger uten økt grunnbemanning (her-der). For foreldre som selv jobbet i sektoren, ble sammenligningsgrunnlaget utvidet til å også omhandle egen yrkeserfaring: Hva de ansatte fikk til i denne barnehagen med økt grunnbemanning kontra hva man fikk til i egen jobb, uten økt grunnbemanning. Kan funnene tolkes som en støtte til de ansattes positive erfaringer i prosjektet om økt grunnbemanning?

Presentasjon 2. Mulighetsrom for barns medvirkning og inkludering i barnehager med økt grunnbemanning

Problemstillingen for delstudien er *Hvordan kan økt grunnbemanning skape mulighetsrom for barns medvirkning og inkludering i barnefellesskapet?*

Teoretisk rammeverk er knyttet til ulike perspektiver på kvalitet i barnehagen (Winger, Hernes & Vist, 2019). Videre belyses studien gjennom fagbegreper som barns medvirkning (Bae, 2009; Ree, 2020), inkludering (Nilsen, 2017; Qvortrup, 2012) og perspektiver på hva som kan skape mulighetsrom som fellesskapelse (Dewey, 2005; Brinkman, 2011), pedagogisk takt (van Manen, 1993) og upåaktet faglighet (Ahrenkiel et al., 2012).

Delstudien bygger på en undersøkelse i tre barnehager der seks avdelinger har økt grunnbemanning. Metodene er ikke-deltakende observasjon (Løkken, 2012) og fokusgruppeintervju (Halkier, 2016). Vi gjennomførte to runder med fem timers observasjoner på hver avdeling og et fokusgruppeintervju med de pedagogiske lederne fra avdelingene. Kollektiv kvalitativ analyse ble gjennomført for å analysere empirien (Clark & Braun, 2006; Eggebø, 2020).

Sentrale funn er at samspillet mellom barn og ansatte preges av fleksibilitet og respektfull kommunikasjon. Personalet er nærværende og aktive i samspillet med barna. De deler barna inn i mindre grupper for å tilrettelegge innhold og aktiviteter ut ifra barnas interesser.

I situasjoner med mange barn og få ansatte blir fleksibiliteten utfordret. Andre utfordringer er at personalet noen ganger prioriterte samspill med enkeltbarn uten å innlemme flere. Barn som vandret rundt alene blir ikke alltid fanget opp.

Studien viser at økt grunnbemanning kan skape mulighetsrom for barns medvirkning og inkludering, men at faktorer som personalets kompetanse, organisering og ledelse har betydning.

Presentasjon 3. Styreres pedagogiske ledelse i barnehager med økt grunnbemanning

Ledelse har betydning for kvalitet i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2023) og barnehagekvalitet er sammensatt av både strukturelle og sosiale aspekter (Winger, Hernes & Vist, 2019, s. 15). Arbeidsvilkårene til personalet i barnehagene blir påvirket av personalressurser og kompetansen som er til stede i personalgruppen. I denne kvalitative studien undersøker vi den pedagogiske ledelsen til fire norske barnehagestyrere fra tre ulike barnehager som har økt grunnbemanning i sine barnehager, og hvordan de beskriver deres daglige ledelsepraksis i lys av en lokal/kommunal politisk innsats for økt bemanning i deres barnehager. Vi spør hvordan styrerne utøver ledelse av de forsterkede personalgruppene når det overordnede målet er å forbedre kvaliteten i det pedagogiske arbeidet på avdelingene. Med utgangspunkt i Mintzberg (1973) sin ledelsestaksonomi og ledelse-som-praksis (L-A-P) (Raelin, 2005, 2011) finner studiet at styrere er aktive endringsagenter når de utøver en formålsbasert ledelsespraksis. Gjennom dialogiske prosesser leder de den økte grunnbemanningen for å styrke den pedagogiske praksisen.

Studien bidrar til å illustrere og diskutere betydningen av styrernes pedagogiske ledelse for å maksimere de politiske investeringene ved styrket grunnbemanning.

68. LekForsk i STM: Design for lek i og gjennom barnehagelærerutdanningen

Elena Severina, Magni Elen Hoppe Lossius, Maria-Rosa Raphaela Doublet, Sigurd Haaland, Ragnhild Rieber-Mohn, Annette Furnes

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

Ledet av Elena Severina (else@hvl.no) og Magni Hoppe Lossius (mehl@hvl.no)

Dette symposiet har som mål å dele og diskutere erfaringer fra et utviklings- og forskningsarbeid tilknyttet lek og kreative undervisningsformer i høyere utdanning. Arbeidet var gjennomført under prosjektet «LekForsk: Tverrfaglig utforskning av lekundervisning i STM» (LekForsk) som er en del av BARNkunne prosjektet «Sustainable design in kindergarten sector through Exploration and Pedagogical Innovation Laboratory» (EX-PED-LAB). Faglærerne som underviste i emnet Språk, tekst og matematikk (STM) i barnehagelærerutdanning ved Høgskolen på Vestlandet i 2023-2024, samarbeidet om design og utprøving av en undervisningssekvens i temaet lek. Intensjonen bak designet er å få til mer studentaktiv læring i emnet gjennom en lekende tilnærming til undervisning. Metodologisk er undervisningsdesignprosjektet inspirert av Sand et al. (2023) og Gudiksen og Skovbjerg (2020), hvor Ex-Ped-Lab-metodologi (Ødegaard et al., 2022a; Ødegaard et al., 2022b) brukes for å samskape i undervisnings- og læringsprosesser.

Empiri er samlet i tråd med kravene fra SIKT og utgjør grunnlaget for symposiets presentasjoner. Haaland, Rieber-Mohn og Severina diskuterer former for tverrfaglighet i STM som kom til uttrykk i prosjektet. Furnes tar opp hvilken rolle playful learning som didaktisk praksis kan få i barnehagelærerstudentens danning fra et matematikkfaglig perspektiv. Avslutningsvis drøfter Doublet, Lossius og Severina betydningen av lekende tilnærming gjennom undervisningsdesignet etter Ex-Ped-Lab-metodologi fra faglærerens perspektiv. Symposiet har en invitert diskutant. Sammen utforsker vi hvordan man kan undervise på nye og innovative måter ved å drøfte potensialet av utprøvd undervisningsdesign som fremhever lekende tilnærming og samskaping for tverrfaglighet, danning og studentaktiv læring.

Nøkkelord: undervisningsdesign, verkstedsmetodologi, samskaping, lek og Språk, tekst og matematikk, tverrfaglighet

Referanseliste

- Gudiksen, S. K. & Skovbjerg, H. M. (2020). *Framing play design: -A hands-on guide for designers, learners and innovators*. BIS-Verlag.
- Sand, A. L., Skovbjerg, H. M., Jensen, J. O., Jørgensen, H. H., & Bekker, T. (2023). Can I design for play? How pedagogues design for children's play situations in school. *The Design Journal*, 26(4), 536-557.
- Ødegaard, E. E., Birkeland, J., Oen, M., Glosvik, Ø. & Espe, R. O. (2022a). Verksted for praksisutviklende forskning I Birkeland, J., Glosvik, Ø., Oen, M., & Ødegård, E. E. (Red.), *Barnehagelæreren som medforsker: en arbeidsbok for utvikling i barnehagen* (s. 172-194). Cappelen Damm akademisk.

- Ødegaard, E. E., Oen, M., & Birkeland, J. (2022b). Success of and barriers to workshop methodology: experiences from exploration and pedagogical innovation laboratories (EXPED-LAB). In *Methodology for Research with Early Childhood Education and Care Professionals: Example Studies and Theoretical Elaboration* (pp. 57-82). Cham: Springer International Publishing.

Paper 1: Utvikling av tverrfaglighet gjennom samskapende undervisningsverksted i Språk, tekst og matematikk (STM)

Sigurd Haaland, Ragnhild Rieber-Mohn & Elena Severina

Høgskulen på Vestlandet (HVL)

Nøkkelord: tverrfaglighet, samskaping, verksted, lekende tilnærming til undervisning, STM (Språk, tekst og matematikk)

I et drøyt tiår har store deler av barnehagelærerutdanningen vært delt inn i kunnskapsområder, og Språk, tekst og matematikk (STM) utgjør ett av disse. Ifølge Havnes (2021) fremstår utdanningen fremdeles som fragmentert, noe organiseringen av STM ved Høgskolen på Vestlandet, Campus Bergen delvis kan sies å underbygge. Undervisningen i norskfaglige og matematikkfaglige emner blir for det meste gjennomført adskilt, men ett av unntakene er en heldagsøkt om lek som vi har kalt «tverrfaglig lekverksted». Denne økten har vi i løpet av studieåret 2023-2024 videreutviklet gjennom prosjektet LekForsk, hvor vi har gjennomført lekverksteder i fem klasser, i tillegg til planleggings- og evalueringsmøter. Hvordan kommer tverrfagligheten i emnet til uttrykk i dette arbeidet, og hvilke former tar den? Vi forsøker å svare på dette gjennom å presentere resultatene av en tematisk analyse av deler av det innsamlede materialet fra prosjektet. Datagrunnlaget vårt begrenser seg til oppgaveformuleringene til lekverkstedene, notater fra planleggings- og evalueringsmøtene, samt faglærernes feltnotater fra prosessen. Foreløpige funn tyder på at tverrfagligheten i lekverkstedet har endret karakter fra flerfaglig til mer transfaglig, samtidig som tverrfaglighet både har vært et utfordrende og produktivt premiss for verkstedet og faglærerne. Å lykkes med tverrfaglig samarbeid er sentralt for undervisningen, de enkelte kunnskapsområdene og utdanningen, men ifølge Hauge og Heggen (2019) mangler det en felles forståelse av begrepsinnholdet på barnehagefeltet. Innlegget bidrar til å belyse symposiets hovedtema gjennom å nyansere tverrfaglighetsbegrepet og peke på hvordan premisset om tverrfaglighet kan fungere både utfordrende og som et suksesskriterium for en lekende tilnærming til undervisning.

Referanseliste

- Hauge, K. H. & Heggen, M. P. (2019). Tverrfaglighet i norsk barnehagelærerutdanning – et forslag til begrepsavklaring. *Nordic Studies in Education* 39(4), 249-263. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-5949-2019-04-02>
- Havnes, A. (2021). Kunnskapsområdene i barnehagelærerutdanningen – en umulig modell? *Utfordringer ved faglig integrasjon og profesjonsretting. Nordic Studies in Education*, 41(2), 111-129. <https://doi.org/10.23865/nse.v41.2356>

Paper 2: Barnehagelærerstudentar si danning gjennom *playful learning* som didaktisk praksis

Annette Furnes

Høgskulen på Vestlandet (HVL)

Nøkkelord: barnehagelærerutdanning, danning, matematikk, *playful learning*, verkstadmetodologi

Føremålet med dette studiet er å undersøke forholdet mellom matematikk, leik og danning. I Språk, tekst og matematikk planlegg og gjennomfører vi leikverkstad, som er ein didaktisk praksis der leiken er sentral (eng. *playful learning*). Ut frå eit behov for ei djupare forståing av dette forholdet er problemstillinga: kva rolle spelar *playful learning* av matematikk i barnehagelærerstudentars danning? Konseptet danning er komplekst og har mange ulike tydingar. I forskingslitteraturen finn ein døme på studiar av forholdet mellom danning og leik (Skovbjerg, 2017) og matematikk og danning (Gjone, 2005). Det teoretiske rammeverket omfattar dei to tradisjonelle perspektiva på danning, det materiale og det formale, saman med Klafki sin kategoriale danningsteori. Desse tre perspektiva blir nytta for å forstå forholdet mellom den didaktiske praksisen *playful learning* av matematikk og danning. Studiet er posisjonert innanfor sosialkonstruktivistisk paradigme, og metodologi knytt til sosiokulturelle læringsteoriar. Verkstadmetodologien (Ørngreen & Levinsen, 2017) er brukt for å samle materiale for analyse. Datamateriale er planleggingsdokument og observasjonar av leikverkstad. Gjennomføringa rettar seg etter norsk etisk standard (SIKT). Førebelse funn og analyse viser at *playful learning* av matematikk inneheld element av eksemplarisk undervisning skildra i Klafki sin kategoriske danningsteori. Dei endelege funna kan vere eit bidrag til innsikt om forholdet mellom leikande tilnærmingar til matematikk og sentrale danningsteoriar.

Referanseliste

- Gjone, G. (2005). Danningsaspekter ved matematikkfaget–og hvordan de har hatt betydning for matematikkundervisningen i norsk skole. I Børhaug, K. AB Fenner og L. Aase (red.): *Fagenes begrunnelser. Skolens fag og arbeidsmåter i et danningperspektiv*, 31-46.
- Skovbjerg, H. M. (2017). Leg og dannelse. In Grundfaglig viden om pædagogiske miljøer og aktiviteter, 97-118. Akademisk publisering.
- Ørngreen, R., & Levinsen, K. T. (2017). Workshops as a research methodology. *Electronic Journal of E-learning*, 15(1), 70-81.

Paper 3: Lærerutdannelsens arbeid med temaet lek i Språk, tekst og matematikk

Maria-Rosa Raphaela Doublet, Magni Hoppe Lossius & Elena Severina

Høgskulen på Vestlandet (HVL)

Nøkkelord: barnehagelærerutdanning, lærerutdannere, verkstedsmetodologi, lek og Språk, tekst og matematikk, designforskning

Ifølge Kunnskapsdepartementets strategi for lærerutdanning 2025 trengs det forskning på hva som fungerer best i undervisnings- og læringssituasjoner (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19). I emnet STM (Språk, tekst og matematikk) ved HVL samarbeider fagene norsk og matematikk om undervisning i lek, men underviserne har opplevd det som utfordrende å planlegge for en undervisningsform som ivaretar balansen mellom fagenes teori og praksis tilknyttet lek på en ønsket måte. LekForsk-prosjekt ga oss muligheter til å undersøke hvilken betydning får Ex-Ped-Lab-metodologien (Ødegard et al., 2022) for faglærerens undervisning i lek i STM?

Datagrunnlaget er hentet fra verksted hvor både studenter og lærere deltar og inkluderer bilder, skriftlige oppgavesvar, feltnotater, samt lydopptak av samtaler mellom faglærerne etter verkstedet og faglærernes refleksjonslogger. Vi bruker tematisk analyse for å se på hvordan Ex-Ped-Lab-metodologien er synlig i undervisningen og hvilke tematikker som blir dominerende i faglærerens refleksjoner.

Gjennom LekForsk-prosjektet opplevde vi at designet kan endre undervisningsform, i vårt tilfelle styrket vi studentaktiv læring. Det var positivt hvordan barnehagelærerstudentene ble myndiggjort og klarte å veksle mellom å være faglige og lekende i undervisningen. I tillegg, utfordret designet lærerrollen ved å skape behov for å dvele over dilemmaer i å ivareta både kunnskaper om lek og ferdigheter i å være lekende. Presentasjonen gir innblikk i faglærerens perspektiv på iverksettelse av Ex-Ped-Lab-metodologien i sin undervisningspraksis.

Referanseliste

- Kunnskapsdepartementet (2017). *Lærerutdanning 2025. Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene*. Kunnskapsdepartementet.
- Ødegaard, E. E., Birkeland, J., Oen, M., Glosvik, Ø. & Espe, R. O. (2022). Verksted for praksisutviklende forskning I Birkeland, J., Glosvik, Ø., Oen, M., & Ødegård, E. E. (Red.), *Barnehagelæreren som medforsker: en arbeidsbok for utvikling i barnehagen* (s. 172-194). Cappelen Damm akademisk.

69. Metodetilnærminger og prosessuelle design i barnehageforskning

Liv Torunn Grindheim¹, Jorunn Spord Borgen², Åsta Birkeland HVL¹

¹HVL, Bergen, Norway. ²HVL/USN, Bergen/Oslo, Norway

Vi presenterer noen resultat av metodeutvikling i nylig avsluttede forskningsprosjekt som har satt søkelys på barnehagens praksis og forhold mellom politikk og praksis, fra boken *Metodetilnærminger og prosessuelle design i barnehageforskning*. Forfatterne har felles interesse for spørsmål om hvordan forskning kan gjøres når vi forsker på og med barnehagefeltet. Barnehagefeltet trenger et større metodemangfold, teori-genererte metoder og kunnskap om hvordan en som forsker arbeider transparent og skaper troverdighet i forskning. Hva som er relevante tema, problemstillinger og forskningsmetoder for å øke kunnskapsutvikling i barnehagefeltet, er preget av brytninger mellom ulike faglige ståsteder og interesser. Ulike faglige tradisjoner som møtes og brytes sammen med ulike politiske og ideologiske meninger, er i denne boken sett på som muligheter for å kunne kombinere ulike forskningsmetoder for å utvikle mer og variert kunnskap om feltet.

Boken møter noen av brytningene i feltet ved å skildre metoder som kombinerer kvantitative og kvalitative tilnærminger. Dessuten blir verksted (workshop) som metode nyansert og utviklet. Det vises til teori-genererte metoder og prosessuelle tilnærminger for å skape data, analysere og tolke materiale, og innsikt i hvorfor og hvordan en kan bruke foto i fokusgruppeintervju. Etske dilemma når en bruker forskningsmetoder med vekt på visuelle element og tekniske hjelpemiddel som Go-pro, blir også diskutert.

Nøkkelord: barnehageforskning, forskningsetikk, forskningsmetoder, prosessuelle design, teorigenererte metoder

Presentation 1. Danningsforskning gjennom performativt verksted

Tiri Bergesen Schei, Elin Eriksen Ødegaard (HVL)

Kunstfaglige arbeidsformer, med inspirasjon fra designforskning, er egnet til å fremskaffe data knyttet til dannelses- og endringsprosesser. Et performativt verksted er en arena hvor praksisutviklende forskning foregår. Karakteristisk for denne verkstedsmetodologien er forskningsspørsmål som retter søkelys på transformative prosesser for deltakerne, performative utfoldelser og refleksjoner over egne utforskinger og dannelsesprosesser. Kapittelet introduserer verkstedet som en forskningsmetode der en søker å skape ny kunnskap om danning og endring.

Presentation 2. Forskningsdesign for samskaping på tvers – Verkstedsmetodologien EX-PED-LAB (Exploration and Pedagogical Innovation Laboratory)

Marion Oen, Elin Eriksen Ødegaard, Johanna Birkeland (HVL)

Kapittelet utforsker hvordan man kan designe et forskningsprosjekt for å myndiggjøre aktører innen barnehagesektoren til sammen å skape ny kunnskap og forståelse. Vi tar utgangspunkt i en abduktiv tilnærming til kunnskap og myndiggjøring gjennom praxis, og foreslår verkstedsmetodologien EX-PED-LAB (Exploration and Pedagogical Innovation Laboratory) som et alternativ. Vi illustrerer en mulig operasjonalisering av designet med et eksempel fra prosjektet *Barnehagelæreren som medforsker*.

Presentation 3. Narrativ teori og metode for (meningsfull) kvalitetsutvikling i barnehager

Alicja R. Sadownik, Åsta Birkeland (HVL)

Kapitelet belyser hvordan narrative teori og metode kan støtte kvalitetsutviklende forskning i barnehager. Etter å ha presentert vår forståelse av kvalitet og den narrative forskningen som en teori og metode, beskriver vi et forskningsprosjekt der narrativ teori og metode var vevet inni barnehagens utviklingsarbeid med hente- og bringesituasjoner. Basert på erfaringer med forskningsprosjektet drøftes metodologiens styrker og utfordringer, og dens muligheter for å bidra til praksisutvikling i barnehager.

Presentation 4. Flerstemmige meningsfortolkninger av foto i fokusgruppeintervju

Åsta Birkeland (HVL)

Kapitlet presenterer og diskuterer fotofremkalte fokusgruppeintervju med utgangspunkt i en aktuell krysskulturell studie av barnehagepraksiser i Norge og Kina. Det empiriske materialet var produsert gjennom fotofremkalte fokusgruppeintervju med barnehagelærere i begge land. Kapitlet presenterer begrunnelser for den metodologiske tilnærmingen og diskuterer aktuelle dilemma ved bruk av metodologien.

Presentation 5. Tenke-se som metode i observasjon - med den blinde flekk som refleksjonspartner

Jorunn Spord Borgen (USN/HVL), Gunn Engelsrud (HVL)

Kapitlet omhandler det å observere som metode i barnehageforskning. Forfatterne posisjonerer seg innenfor fenomenologien når de beskriver forholdet mellom observatøren og det observerte. De problematiserer det metodologiske og metodiske forskningsarbeidet ved å introdusere metaforene *stifinner* og *løypelegger*, og *den blinde flekk* med referanser fra fortolkende samfunnsvitenskap og fenomenologi. Kapitlet bidrar med metoden å *tenke-se* i observasjon, og tydeliggjør hvordan det å se og oppdage er avhengig av en teoretisk avklaring, som det å arbeide med å observere må hvile i.

Presentation 6. Analysetilnærming for å tolke leik som sosial praksis i barnehagen

Liv Torunn Grindheim (HVL)

Kapittelet diskuterer kva analysetilnærming som kan vere relevant når ein vil analysere både observasjonar av leik som sosiale praksis og materiale som representerer konteksten der leiken skjer. Diskusjonen tek utgangspunkt i Holstein og Gubrium si skildring av utfordringar i møte med eit slik breitt materiale som representerer ulike metodologiske tilnærmingar. Innan teoretisk ramme av dialektisk forståing av kunnskapsutvikling, blir det vist til og diskutert ein analysemetode der ein identifiserer motsetningar mellom motivasjon for praksisen og dei gitte, kontekstuelle vilkåra og krava.

Presentation 7. Etisk design ved barns bruk av GoPro-teknologi i barnehageforskning

Carola Kleemann, Anne Myrstad (UiT)

I kapittelet argumenterer vi for hvordan barns bruk av GoPro-kamera kan frambringe verdifull tverrfaglig visuell og auditiv data, men også være et ledd i å anerkjenne barns egne 'stemmer', blick og kommunikasjonsuttrykk i forskning som angår deres liv. Barns bruk av GoPro - små, kroppsnære aksjonskamera - er en intervensjonell praksis. Slike praksiser fordrer at forskerne utvikler et etisk forskningsdesign som både ivaretar prosedyre-etikk og relasjonell etikk i alle deler av forskningsprosessen.

70.Selvorganisert Symposium om LU samarbeid

Presentasjon 1. Samskaping mellom universitets- og lærerutdanningsbarnehagene og utdanningsinstitusjonene. Hvilke utfordringer møter vi?

Inger Benny Espedal Tunland

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

Fakultetet for utdanningsvitenskap og humaniora ved Universitetet i Stavanger startet prosjekt med universitetsskoler i 2018 med én grunnskole. Året etter ble én universitetsbarnehage inkludert i piloteringen. «Stavangermodellen» går ut på å bygge felles satsning fra barnehage til videregående skole ved å starte med få enheter ved hvert institutt for deretter å utvide aktivitetene gradvis. Utvikling av likeverdige partnerskap og brobygging mellom partene tar tid. Relasjonsbygging har vært sentralt og tett samarbeid har vært grunnleggende. Ulike samhandlingsprosjekt har vært igangsatt for at campus og praksisfeltet skal dra veksler på hverandre, og sammen bygge bro mellom kunnskapsfeltene. I pilotfasen er fire innsatsområder vektlagt for den overordnede felles satsningen. Presentasjonen om muligheter og utfordringer vi har møtt de 4 årene arbeidet har pågått vil være organisert etter satsningsområdene: 1) Skolebasert/barnehagebasert praksislærerutdanning hvor målsettingen er å etablere et felles språk, og et felles fagmiljø for praksislærere. 2) Felles fagdidaktiske opplegg "Klinisk praksis", hvor målet er at studenter får "øve seg på" praksisnær undervisning/aktivitet med barn og personal. 3) Felles FoU-prosjekter hvor målet er å utforske relevante tema for samskaping, drive praksisnær forskning og utvikling av praksis på campus og i barnehagen. 4) Administrasjon og formidling der målsettingen er å utvikle gode strukturer for samarbeidet, erfaringsdeling og kunnskapsutveksling. Eksempler på konkrete erfaringer vil bli presentert av faglærere på campus, barnehagens ledelse og pedagoger. Dilemmaer ved å tre inn i det tredje rommet som benyttes som en metafor for møteplasser eller grensekryssende aktiviteter hvor praktisk og akademisk kunnskap møtes (Lillejord, 2014; Zeichner, 2010) vil bli diskutert.

Litteratur:

- Lillejord, S. & Børte, K. (2014). Partnerskap i lærerutdanningen – en forskningskartlegging. KSU nr. 3. Oslo: Kunnskapsenter for utdanning.
- Zeichner, K. (2010). "Rethinking the connections between campus courses and field experiences in college-and university-based education." *Journal of teacher education* 61(1-2): 89-99

Presentasjon 2. Likeverdig samarbeid mellom LU barnehager og barnehagelærerutdanningen hva innebærer det?

Lillian Ylvisåker Pedersen¹, Hege Wergedal², Ruth Ingrid Skoglund²

¹HVL, Sogndal, Norway. ²HVL, Bergen, Norway

Johanne Geitung Håvik, Espira Salomonskogen barnehage

Remi Kaldhussæter, Eventus Birk barnehage

Hege Johansen, Gullstøtbotn barnehage

Mari Engesæter, Fosshagen utdanningsbarnehage

Innledning: I tråd med Nasjonal strategi for lærerutdanning, 2025 har HVL inngått avtaler med barnehageeiere om å etablere et likeverdig samarbeid. For å utvikle samarbeidet har HVL utviklet en modell hvor en FoU-kontakt skal representere utdanningsinstitusjonen og bidra til å styrke forsknings- og utviklingssamarbeidet i LU barnehagen og mellom LU-skolene/barnehagene og fagmiljøene på campus. Lærerutanningskontakten (LU kontakten) representerer den enkelte LU barnehage og skal være bindeledd mellom praksislærere, FoU kontakten og praksiskontoret. LU kontakten skal bidra til å styrke samarbeidet om studentenes praksis, samt fremme utvikling av kvalitet i barnehage og høyere utdanning, for å styrke barns- og lærerstudenters læring i praksis.

Problemstilling: Hvordan blir partnerskapet mellom LU-barnehagene og HVL opplevd av LU- og FoU-kontaktene, og hva trengs for å styrke et likeverdig partnerskap?

Metode: Erfaringsseminar er gjennomført med fem timers lydopptak. LU kontaktene og FoU kontaktene vil samarbeide om en felles tematisk analyse av materialet.

Teoretisk rammeverk: Engeströms aktivitetsteori (1999), der ulike menneskelige praksiser påvirker- og påvirkes av ulike virksomhetssystemer, som er mer eller mindre avhengige av hverandre for at det skal skje utvikling.

Våre erfaringer: Fremdeles usikkerhet i hva likeverdig partnerskap mellom utdanningsinstitusjon og LU barnehager innebærer.

Rollene som LU-kontakt og FoU kontakt er uklare men sentrale for kommunikasjon, samarbeid og samskaping mellom LU barnehage og utdanningsinstitusjon.

LU barnehagene og utdanningsinstitusjonen er to svært ulike virksomhetssystem. Ulik regler, aktiviteter, posisjoner og kommunikasjonskanaler skaper utfordringer, men også muligheter for samskaping.

Litteratur:

- Engeström, Y. (1999). Activity theory and individual and social transformation. In: Y. Engeström., R Miettinen., R.-I. Punanmäki. *Perspectives on Activity Theory*. Cambridge University Press

Presentasjon 3. Hvordan utvikle gode samskapingsprosesser mellom barnehagefeltet og høyskolen?

Paal Eckhoff Salvesen, Pål Gerhard Rystad, Merete Moe

DMMH, Trondheim, Norway

DMMH samarbeider tett med to store barnehageenheter i Trondheim (fem barnehager). Prosjektet – kalt LUBA - har ordninger med FOU-stipend som bevilges etter søknad fra faglærere på grunnlag av workshop hvor barnehagene har utviklet aktuelle tema. Høyskolen får nasjonale midler, og styrer prosjektet, noe som kan gi noen føringer på hvordan prosjektet innrettes og hvem som til slutt har det siste ordet. For både høyskolen og praksisfeltet har det derfor vært viktig å være bevisst på rollene våre der praksisfeltet tradisjonelt har vært en forskningsarena med høyskolen som premissleverandør for forskningen. Representerer dette skjevforholdet også en maktforskyvning, der det akademiske feltet nærmest overskygger ved sin modellmakt? Modellmaktbegrepet (Bråten, 1973) betegner et skjevt maktforhold, der grunnlaget for modellmakten baserer seg på at den ene av partene fremstår rikere på relevante begrep og forestillinger som reflekterer eget saksområde, mens den andre parten i større grad mangler egne symbolske ressurser. Samskaping kan beskrives som en konstruktiv utveksling og anvendelse av partenes ulike erfaringer og begreper (Klev & Levin, 2004; Torfing, Sørensen & Røiseland 2016). Vi undersøker dette forholdet mellom partene i LUBA-prosjektet og ser på hvilke faktorer som kan utvikle gode samskapingsprosesser, både ved deltakende observasjon og to fokusgrupper. I denne presentasjonen vil vi ha fokus på et LUBA-prosjekt med vekt på praksisforberedelser som involverer alle ansatte. LUBA inspireres av mosaic approach (Clarke, 2019) og kan karakteriseres som aksjonsforskning med vekt på praksisnær og samskapt forskning.

Presentasjon 4. "Jeg tror det ikke før jeg får se et" - praksislærersmøte med videoveiledning

Elin Børve^{1,2}, Lisbeth Storholmen¹, Nina Engesvik¹

¹Nord universitet, Levanger, Norway. ²Norway

Artikkelen retter oppmerksomheten mot praksislærers erfaringer ved bruk av video som verktøy i veiledning av student i praksisperioder i barnehagelærerutdanningen.

Målsettingen er å undersøke praksislærers bevissthet i veiledning der video er benyttet, og se på hvordan en kan tilrettelegge for utvikling av refleksjon i veiledning. Fokuset er praksislærers bevisstgjøring og transformativ læring knyttet til egen veilederrolle.

Forskningen er en kvalitativ kassustudie, hvor det benyttes flere metoder for datagenerering som intervjuer, notater, videoopptak, observasjon av veiledning og metaveiledning.

Våre funn drøftes i lys av Mezirovs perspektiv på transformativ læring. Transformasjon handler om å skape mening i sin tilværelse og har en karakter av dyptgående og utviklende læringsprosesser som berører vår forståelse av egne holdninger, handlinger og vår omverden. Denne transformasjonen skjer gjennom refleksjon.

Hovedfunnene viser at bruk av video i veiledning fører til økt identifisering av egen veilederrolle. Dette synliggjøres ved økt bevissthet knyttet til profesjonsspråk, oppdage verdien av å se egen veilederpraksis i et metaperspektiv og å få distanse til egen tanke og forforståelse. Video som metode viser seg å være en egnet metode til bruk i veiledning av studenten i praksis og som styrker praksislærer sin veiledningskompetanse. Denne studien har medført endringer i praksisopplæring i studieprogrammet der arbeidsmåten er implementert som en metode i den systematiske veiledning av studenten.

Nøkkelord: barnehagelærerutdanning, videoveiledning, identifikasjon, refleksjon, transformativ læring

Presentasjon 5. Critical Cultural Awareness: Samarbeid om å utvikle et masteremne

Gunnar Magnus Eidsvåg¹, Bjørghild Hamre², Meron Haile Barka²

¹Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway. ²Jåttå Universitetsbarnehage, Stavanger, Norway

Hva

Vi vil presentere erfaringer fra et samarbeid mellom Universitetet i Stavanger og Jåttå Universitetsbarnehage. Samarbeidet handlet om utvikling og gjennomføring av et internasjonalt studieemne på Masternivå. Emnet heter Critical Cultural Awareness og ble til i rammen av Erasmus+prosjektet Reflecting Cultures of Education in Early Childhood (RECOde) hvor Pädagogische Hochschule Schwäbisch Gmünd, Dublin City University og Universitetet I Stavanger er partnere.

Hvordan

Bakgrunnen for prosjektet og for masteremnet var et felles ønske om å undersøke hvordan barnehager fungerer, og kan fungere integrerende i samfunn preget av migrasjon. På RECOde's arrangementer samlet vi barnehagelærerutdannere fra Nederland, Ungarn, Danmark og Spania i tillegg til prosjektlandene, samt studenter fra Tyskland og barnehagelærere fra Norge. Vi ønsket å dele erfaringer og lære av hverandres praksiser.

Når RECOde's masteremne skulle utvikles, involverte prosjektet Jåttå Universitetsbarnehage for å forankre arbeidet i barnehagepraksis. Jåttå universitetsbarnehage utviklet i 2019 en inkluderingsmodell sammen med Berit Zachrisen (UiS) som har strukturert det barnehagefaglige arbeidet omkring mangfold og inkludering. Barnehagelærere fra Jåttå deltok på RECOde-samlinger i Tyskland og Irland hvor Masteremnet ble utarbeidet. Når masteremnet ble gjennomført i april 2024, deltok Barnehagelærerne med undervisning i lokalene til Jåttå Universitetsbarnehage.

Resultat

Samarbeidet bidro sterkt til at masteremnet fikk gode tilbakemeldinger fra studentene (12 norske og 15 internasjonale) og har bidratt til at også andre studieemner ved UiS har lagt undervisningen til Jåttå med ansatte derfra som undervisere. For Jåttå universitetsbarnehage har samarbeidet rundt emnet vært sammenfallende, utviklende og til stor inspirasjon for arbeidet med inkludering og mangfold.

Presentasjon 6. Tre pedagoger i team gir mer trygghet og stabilitet for brukerne

Mette Rustad, Annicken Wendelbo Westby

Høvik barnehage, Bærum kommune,

Pedagogiske ledere i barnehagen har parallelt i utviklingen av sektoren fått mer ansvar for både personalledelse, dokumentasjon og rapportering (Larsen & Slåtten, 2019). For å møte dette har det blitt vanligere med samlederskap. Wadel (2021) er foreløpig en av få som forsket på mulighetene og utfordringer som følger med å være to likestilte ledere i barnehagen. Det er et behov for mer kunnskap på området for å forstå hva som kan utgjøre et vellykket samlederskap.

I lys av dette har Høvik-barnehage i samarbeid med Universitetbarnehageordningen ved OsloMet, inngått et samarbeid om å gjøre aksjonsforskning i egen barnehage (Bøe & Thoresen). Vi har siden 2019 jobbet med omorganisering fra avdeling til base drift. Vi har kommet frem til ny driftsform hvor tre pedagoger drifter basen sammen i team.

Da vi startet utviklingsarbeidet ble dette startet med bakgrunn i at ledelsen i barnehagen hadde en opplevelse at vi ikke utnyttet bygget og våre ressurser i personalet hensiktsmessig. Med innføring av ny norm form pedagoger ble det utfordrende å drifte med noen avdelinger hvor det skulle være to pedagoger. Vi har derfor landet på en driftsform hvor tre pedagoger drifter en base

sammen. Alle pedagoger er likeverdige pedagogiske ledere, men en av pedagogene på basen har utvidet ansvar for organisering av basen. Ansvarsområder og pedagogiske oppgaver fordeles mellom pedagogene gjerne på bakgrunn av interesse og kompetanse. Store baser krever god organisering, men vi ser mange fordeler med å drifte barnehagen som basebarnehage.

Målet med aksjonsforskningen har vært å få økt kunnskap om barnehagelærerens, fagarbeiderens og assistenters erfaringer med en organisering som innebærer delt lederskap mellom to eller tre barnehagelærere/pedagogiske ledere på base i barnehagen. Det har blitt utført ulike fokusgruppeintervjuer. Spørsmålene i intervjuene har dreiet seg rundt den enkeltes erfaringer med organisering, samhandling og dialog, og hvordan dette skaper mulighetsrom eller utfordringer i det pedagogiske arbeidet. Resultatet har hittil vært en rapport som er blitt brukt av ledelsen i Høvik barnehage til å drive endringsarbeid. Vi har brukt funnene sammen med personalgruppen og funnet nye løsninger på samarbeid.

Erfaringer med tre pedagoger i team:

Bedre stabilitet og trygghet for pedagoger, barn og foreldre.

Forventningsavklaring og tydelig rollefordeling/beskrivelse er vesentlig for at godt samarbeid.

Litteratur

- Bøe, M. & Thoresen, M. (2007) Å skape og studere endring. Aksjonsforskning i barnehagen. Oslo. Universitetsforlaget. 2. utgave
- Larsen, A, K. & Slåtten, M. V. (2019). Nye tider – Nye barnehageorganisasjoner. Fagbokforlaget.
- Wadel, C. C. (2021). Samlederskap i barnehagen. Erfaringer med delt lederskap mellom likestilte pedagogiske ledere. I Søkelys på arbeidslivet, 2021.05.04, Vol.38 (1), s.59-73.Universitetsforlaget

Presentasjon 7. Ei samskapande tilnærming til utvikling av førsteklassepraksisen på barnehagelærerutdanninga

Mari Engesæter¹, Lillian Pedersen², Natalie Knutson Halland¹, Silje Skjeldestad¹, Heidi Austrheim¹, Astrid Berglid Bakken², Kjersti Johannessen², Vilde Strand Kompelien², Marion Østenstad Sandal², Martin Agledal², Adrian Hansen²

¹Fosshagen utdanningsbarnehage, Sogndal, Norway. ²Høgskulen på Vestlandet, Sogndal, Norway

Over tid er det noko som knapt har sterkare innflyting på kvaliteten i barnehagar og skular enn lærarutdanningane, og samarbeidet mellom lærarutdanningane og barnehagane der studentane har praksis er vurdert å vere sentralt for å få god kvalitet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 5). I dette aksjonsforskningsprosjektet som har henta inspirasjon frå Heimburg og Næss (2021), har vi

i ein samskapingssprosess mellom studentar, praksislærarar i barnehagen og faglærarar på høgskulen undersøkt kva moglegheiter det gir at mange studentar frå same kull på barnehagelærerutdanninga har praksis i same barnehage. Prosjektet er designa som ei veksling mellom aksjonar og møter med dei ulike aktørane. Presentasjonen bygger på erfaringar og drøftingar frå desse møta. På møta er det teke lydopptak, omlag 2 timar, fotografi av skriftlege framstillingar og presentasjonar frå studentar, praksislærarar og faglærarar. Ein førebels analyse av datamaterialet viser at mange studentar i praksis i same barnehage gir moglegheiter for erfaringsdeling og samarbeid, både for praksislærarar, studentar og mellom høgskule og barnehage. At det har vore eit praksislærarfellesskap verkar også å ha heva kvaliteten og moglegheita for samskaping. Det har vorte skapt ein arena for å få innblikk i kvarandre sine faglege perspektiv, til dømes korleis oppgåver og rettleiing kan løysast. Samstundes viser erfaringane at manglande forventningsavklaringar har utfordra samarbeidet. Vi har også erfart at når fleire studentar er på same avdeling, kan det vere vanskeleg å utfordre den enkelte og å gi individuelt tilpassa rettleiing.